

זבחים פרק שמיני כל הזבחים שנתערבו

(זבחים ע, ב)

משנה:

כל הזבחים שנתערבו בחטאות המתות, או בשור הנסקל - אפילו אחת בריבוא - ימותו כולן (השתא משמע אחת כשירה ברבוא של חטאות המתות; הילכך פריך בגמרא: מאי אפילו? הא הוה מתות רובא, דקתני 'שנתערבו בחטאות המתות'?! חמש חטאות מתות נינהו: וולד חטאת [1], ותמורת חטאת [2], וחטאת שמתו בעליה [3], ושכיפרו בעליה באחר [4], ושעיברה ושנתה [5]); נתערבו (זבחים כשרים) בשור שנעבדה בו עבירה (אחד באחד), (ומפרש ואזיל מאי היא: כגון) או

(זבחים עא, א)

המשך המשנה

שהמית את האדם על פי עד אחד או על פי הבעלים (דשור שהמית על פי הבעלים איפטר ליה מסקילה, דמודה בקנס פטורי), ברובע, ונרבע (וכן רובע ונרבע על פי עד אחד או על פי הבעלים: דהשתא לאו 'שור הנסקל' הוא, וליכא למימר 'ימותו' - שהרי מותרין להדיט אם לא מפני הזבח המעורב בהן, ואי איפשר למכור את כולן לצורכי מין אותה זבח להקריבם, שהרי פסולים להקריבה, כדאמרינן בתמורה (דף כח): [נעל ויקרא א.ב: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם] 'מן הבהמה - להוציא הרובע והנרבע; מן הבקר - להוציא את הנעבד; מן הצאן - להוציא את המוקצה; ומן הצאן - להוציא את הנוגח), במוקצה (שהקצהו לצורך עבודת כוכבים, ולא עבדוהו), ונעבד (שעשאו עבודת כוכבים והשתחוה לו, ואמרינן בפרק 'כל האסורין' במסכת תמורה (דף כט). דמותרין להדיט), באתנן, ומחיר,

(זבחים עא, ב)

המשך המשנה

בכלאים, ובטריפה, ביוצא דופן (נעל ויקרא כב.כז: שור או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה' שור או כשב - פרט לכלאים; כי יולד - פרט ליוצא דופן; טריפה - התם אמרינן: כשהוא אומר מן הבקר למטה - שאין תלמוד לומר - להוציא את הטריפה; ולהדיט מותרת בהנאה: להשליכה לכלבים) - ירעו עד שיסתאבו (דמחמת הזבח המעורב בהן - נאסרו כולן להדיט; ולחללו על המעות בעודו תם אי אפשר! הילכך ירעו עד שיסתאבו), וימכרו, ויביא בדמי היפה שבהן מאותו המין (ממין הקרבן: אם עולה הוא - יביא מעות כנגד דמי היפה שבכולן; דשמא הזבח הוא היפה, ויאמר "כל מקום שהוא הזבח - יהא מחולל על מעות הללו" ויביא מן המעות עולה, ואם שלמים - שלמים).

(או) נתערבו בחולין תמימים (אחד באחד, או זבח אחד בחולין הרבה): ימכרו החולין לצורכי אותו המין (ימכרו כל החולין לצרכי מין אותו הקרבן, ונמצאת הרי כולן קדשים של מין אחד, אלא שאין ידוע כל אחד של מי הוא), ויקרב זה לשם מי שהוא (ויקרב כולן - כל אחד ואחד - לשם מי שהוא);

(משנה ב) קדשים בקדשים, מין במינו (אלא שבעליהן מוחלקות): זה יקרב לשם מי שהוא וזה יקרב לשם מי שהוא;

קדשים בקדשים, מין בשאינו מינו (עולה בשלמים, שאין מתן דמן ואימוריהן שוה): ירעו עד שיסתאבו, וימכרו (נמצאו דמי עולה - עולה, דמי שלמים - שלמים, ואינו ידוע איזו עולה ואיזו שלמים); (הילכך) ויביא בדמי יפה שבהן ממין זה, ובדמי היפה שבהן ממין זה, ויפסיד המותר מביתו (יטול מעות מביתו כנגד דמי היפה, ויאמר "כל מקום שהן ממעות עולה - יתחללו על אלו" - לפי שאינו ידוע איזו מין היה יפה, ויביא מעות כיוצא בהן ויאמר "כל מקום שהן מעות שלמים - יהיו מחוללין על אלו", ונמצא מפסיד אותו עודף מביתו); (ולי נראה דלא גרסינן 'וימכרו', אלא 'ירעו עד שיסתאבו ויביא בדמי היפה כו', ובתחילת חילולן יאמר "כל מקום שהיא עולה תהא מחוללת על אלו, וכל מקום שהן שלמים יהיו מחוללין על אלו" ויביא מאלו עולה ומאלו שלמים);

נתערבו (זבחים, כגון עולה) בככור ובמעשר (או במעשר בהמה: שאין תופסין דמיהן בקדושה, ולהקריבן אי אפשר: שזה כליל וזה נאכל, או אפילו הוא שלמים: זה טעון מתן ארבע וזה מתן אחת, וכן סמיכה ונסכים) - ירעו עד שיסתאבו (ויביא מעות בדמי היפה, ויאמר "כל מקום שהוא הזבח התופס את דמיו - יהא מחולל על מעות הללו"; נמצא חולין מעורב בככור ומעשר בעלי מומין), ויאכלו בככור וכמעשר (ויאכלו מעורבים כולן בתורת בכור ומעשר בעלי מומין: שלא ישחטו באיטליז, ולא ימכרו באיטליז, ולא ישקלו בליטרא, כדתנן [בכורות פ"ה מ"א, דף לא, א]: 'כל פסולי מוקדשים הנאות להקדש לפיכך נשחטין באיטליז' לאחר שנפדו ונמכרים באיטליז ונשקלים בליטרא - דכמה דמשכיר במכירתן טפי, ופריק להו מעיקרא, חוץ מן הבכור והמעשר - שהנאותן לבעלים: שאין מביאין בדמיהן קרבן; ואי תימא: השתא איכא זבח המעורב פסידא דהקדש: דכיון דאין נשקל בליטרא - לא טפי! ופריק ליה: אין הכי נמי: אי משום פסידא דידיה, לא מזלזלינן בבכור

ומעשר: נהי דאי לא הוה מערב דליכא זילותא, אלא בדידיה מזלזלינן ביה משום דרווחא נמי ידידיה הוא, אבל באחריני - משום איהו לא מזלזלינן).
(ותדע דלא גרסינן ליה דהא 'נתערבו בבכור ומעשר' דקתני נמי 'וימכרו': אי איפשר! דהא תנן 'במעשר נאמר לא יגאל ואינו נמכר לא חי ולא שחוט לא תס ולא בעל מוס' וילפינן לה בבכורות (דף לב): דהאי לא יגאל - לא ימכר הוא! אלא הכי גרסינן: ידעו עד שיסתאבו, ויאכלו כמעשר וכבכור)
הכל יכולין להתערב (בכל שני מיני קדשים אפשר להו שיהו מעורבין) **חוץ מן החטאת והאשם** (שאין מתערבין זה בזה לפי שניכרין זה מזה, כדמפרש בגמרא) .

גמרא :

מאי 'אפילו' (כל שכן! כיון דרובא למיתה - ימותו) ?
הכי קאמר: כל הזבחים שנתערבו בהן חטאות המתות או שור הנסקל - אפילו אחד בריבוא (חד דאיסורא ורובא דהתירא) - ימותו כולן .
תנינא חדא זימנא (משנה היא במסכת תמורה [פ"ו מ"א]): **כל האסורין לגבי מזבח אוסרין בכל שהן** (כל המתערבין בהן ואפילו אחד בריבוא): **הרובע והנרבע...!!** [בקטע הבא הגירסא משובשת גם בגמרא וגם ברש"י; לפיכך: גירסא אחת הבאתי ללא הדגשה, וגירסאות אחרות - עם קו תחתון, כן]
אמר רב אשי כהנא: אמריתה לשמעתיא קמיה דרב שימי [בר אשי], ואצריכן: דאי מהתם, הוה אמינא הני מילי לגבוה, אבל להדיוט אימא לא (כולן המעורבין אסורין לגבוה ומותרין להדיוט ברעייה ובפדייה, דלא איירי התם בנתערבו באיסורי הנאה); ואי מהכא (אשמעינן דאפילו קדשים נמי מפסדינן ולא תנא ההיא בתמורה) - הוה אמינא: הני הוא (דמפסדינן, משום דאיערוב באיסורי הנאה) (דלהדיוט נמי לא חזו בפדייה), דאיסורי הנאה נינהו (דהא באיסורי הנאה נתערבו), אבל הני (דתמורה) [דלאו איסורי הנאה נינהו (דלא איערוב בהו איסורי הנאה)] - אימא לא (אימא לא לאסרינהו לכולהו אלא ניבטיל ברובא ויקרב) (אימא קיל איסורייהו וניבטלו ברובא ואפילו לגבוה: ניבטלי איסורי הנאה ברובא: שלא ימותו, אלא ידעו וימכרו, דלא חמיר דין הדיוט כולי האי) - צריכי (קא משמע לן: ימותו) .
דלאו איסורי הנאה נינהו - הא תנא ליה (הנך במתניתין דלא בטלי לגבוה, דקתני במתניתין **נתערבו בשור שנעבדה** כו' - ולמה לי למהדר ולמיתנייה התם) !
(ומשני): מי קתני (במתניתין גבי רובע ונרבע) **בכמה** (בכמה הן אוסרין) ?
'כל שהן' התם קתני (במסכת תמורה הוא דקתני 'אוסרין בכל שהן', דאי ממתניתין - דילמא בטלי במאה או במאתים, ואחד ברבוא' דקתני מתניתין - לאו עלייהו קאי) .
וניתני הא (דתמורה) **ולא בעי הא** (דזבחים) ?
תקנתא איצטריכא ליה (דהתם **אוסרין בכל שהו'** תני, ולא תקנתא; והכא תנא תקנתא: **ידעו עד שיסתאבו** כו')
דהדיוט נמי תנא ליה (במסכת עבודה זרה [פ"ה מ"ט] דאיסורי הנאה לא בטלי ברובא ומיתסרו להדיוט): **'ואלו אסורין ואוסרין בכל שהן: יין נסך ועבודת כוכבים'** (ולמה לי למיתני הכא בחטאות המתות ושור הנסקל) ?

(זבחים עב, א)

צריכי: דאי מהתם הוה אמינא **להדיוט חולין**, אבל **לגבוה קדשים** אימא (ליעביד להו תקנתא דליבטיל איסורי הנאה ברובא, ונימא יקרבו כי היכי ד) לא נפסדינהו לכולהו; ואי מהכא, הוה אמינא: הני מילי קדשים, דמאיס, אבל חולין דלא מאיס אימא איסורי הנאה ליבטלי ברובא - צריכא .
(ופרכין): וניבטלו ברובא (דהא כתיב [שמות כג,ב] אחרי רבים להטות) ! וכי תימא חשיבי (הואיל ודרכן למנות) ולא בטלי - הניחא למאן דאמר **'כל שדרכו לימנות'** (שיש בני אדם המקפידין במנינם ומוכרין במנינם) **שנינו** (דלא בטלי, בסמוך [להלן], בהך משנה דחבילי תילתן) ' (שפיר: דהא [בהמות] נמי הרבה בני אדם המקפידין עליהן ומוכרין אותן במנין, ואף על פי שיש בני אדם שאין מקפידין כל כך ומוסיפין יתירה או מוכרין העדר יחד) ; אלא למאן דאמר **'את שדרכו לימנות'** (שדרכו מיוחד לכך: **שאין** לך אדם דמוסיף עליהן יתירה ללוקח, ולא מוכר בלא מנין) **שנינו** - מאי איכא למימר (הני - אין דרכן מיוחד למנין שיש המוסיפין יתירה או מוכרין העדר בלא מנין) ?
דתנן [נעלה פרק שלישי מ"ו]: **מי שהיו לו חבילי תילתן** (מין תבלין - וחבילין חשוב מאד, שאף טעם העץ שוה לפרי; ובלע"ז פינגר"י) **של כלאי הכרם**

(זבחים עב, ב)

ידלקו (דכתיב [דברים כב,ט] פן תוקדש - תוקד אש) ;

נתערכו באחרים >ואחרים באחרים< - כולן ידלקו - דברי רבי מאיר;

וחכמים אומרים: יעלו באחד ומאתים (זו היא עליית ערלה וכלאי הכרם; דתרומה עולה באחד ומאה; וכיון שכפל את האיסור: שאיסורו איסור הנאה - כפל את העלייה. הכי תניא לה בספרי [קרח, פסקא קכא] גבי 'מכל חלבו את מקדשו ממנו' [במדבר יח, כט], דמשתעי בתרומת מעשר, שהיא אחד ממאה, וקרי ליה 'מקדשו', ומשמע 'שמקדשו' = מקדש את המתערבין בו); שהיה רבי מאיר אומר: כל שדרכו למנות מקדש, וחכמים אומרים: אינו מקדש (אלא בטל) אלא ששה דברים כלכל (הן) שמקדשין את כל המתערבים בהן, מתוך שהן גדולים ודמיהן יקרים וחשובין במינו) - רבי עקיבא אומר: שבעה - ואלו הן: אגוזי פרך, ורימוני באדן ('פרך' ו'בדן' - מקומות הן), וחביות סתומות, וחילפי תרדין וקילחי כרוב (לשון קלח בירק שלו), ודלעת יונית;

רבי עקיבא מוסיף אף ככרות של בעל הבית. (מה שיש באילן: מין אילן, ו) הראוי לעולה - עולה (מקדש את עירובו באיסור ערלה), הראוי לכלאי הכרם - כלאי הכרם ואיתמר עלה: רבי יוחנן אומר: 'את שדרכו למנות' שנינו; רבי שמעון בן לקיש אומר: 'כל שדרכו למנות' שנינו - הניחא לריש לקיש, אלא לרבי יוחנן מאי איכא למימר? אמר רב פפא: האי תנא - תנא 'דליטרא קציעות' הוא, דאמר:

(זבחים עג, א)

כל דבר שיש בו מנין (כל שדרכו לימנות - כלל, כגון ליטראות של קציעות: שרוב בני אדם אין מוכרין במנין, אלא דורסין אותו בעיגול, ומוכר כל העיגול יחד - הואיל ופעמים שמונין הליטראות לבד למוכרם במנין) - אפילו בדרבנן (במידי דאיסוריה מדרבנן, כגון תרומת קציעות) לא בטיל (הואיל ודרכו לימנות כלל), וכל שכן בדאורייתא (כגון: פסולי קרבן דמתניתין), דתניא [תופסתא תרומות פ"ה]: 'ליטרא קציעות' (משקל ליטרא של תאנים יבישות של תרומה, שקיצעם באיזמל: בכלי ששמו 'מקצוע') שדרסה על פי עיגול ('עיגול' - שם כלי הוא, עגול, ודורסין בה קציעות, ונדבקין זו בזו ונעשין עיגול כעין גבינה) ('על פי' - דוקא נקט: שנראית לעינים), ואינו יודע באיזו עיגול דרסה, על פי חבית ואינו יודע באיזו חבית דרסה, על פי כוורת ואינו יודע באיזו כוורת דרסה (ואין ידוע איזה פי כלי נאסר, ובכל התחתונות פשיט ליה שאין התרומה מעורבת בהן, אלא הפומין לבדם בספק האיסור); רבי מאיר אומר (רבי מאיר ורבי יהודה פליגי בהא אליבא דרבי אליעזר ורבי יהושע): רבי אליעזר אומר: דואין את העליונות כאילו הן פרודות והתחתונות מעלות את העליונות (אף על פי שאין כאן מאה פומין של מאה כלים של היתר לבד האיסור לבטל האיסור, והתחתונות אינן בכלל הספק להצטרף עם העליונות לבטלן - רואין את כל ליטראות התחתונות והעליונות שבכל הכלים פרודות, וזו מעורבת בכולן, והתחתונות מצטרפות להעלות את העליונות שבכל פום ופום); רבי יהושע אומר: אם יש מאה פומין - יעלו, ואם לאו - הפומין אסורין והשוליים מותרין (שהתחתונות שאינן בכלל הספק אין מעלות הפומין);

רבי יהודה אומר: רבי אליעזר אומר: אם יש שם מאה פומין - יעלו, ואם לאו הפומין אסורין וכו'; רבי יהושע אומר: אפילו יש שם שלשה מאות פומין לא יעלו (דכל שדרכו לימנות - לא בטיל); דרסה בעיגול ואינו יודע באיזה מקום בעיגול דרסה: או לצפונה או לדרומה (שדרסה במקום השוליים: שהכלי רחב, והרבה ליטראות סדורות לרחבו) - דברי הכל יעלו (הואיל וליתיה לאיסוריה בעיניה: שנדרס ונדבק באחרות מלמעלה ומלמטה ומן הצד - אין כאן דבר שבמנין כלל).

רב אשי אומר: אפילו תימא רבנן: בעלי חיים חשיבי ולא בטלי. ונמשוך ונקרב חד מיניהו ונימא 'כל דפריש מרובא פריש' (יטלם אחד אחד, ובכל חד וחד נימא 'מרובא הוא')! (ופרכינן: 'נמשוך' (בתמיה: 'נמשך' משמע יקחם אחד אחד מתוך העדר) ? הוה לה 'קבוע' (הא הוה לו האיסור 'קבוע' ועומד ביניהם),

(זבחים עג, ב)

(וקיימא לן בסנהדרין (דף עט.) מ'וארב לו' - פרט לזורק אבן לגו:) וכל קבוע כמחצה על מחצה

דמי ! ?

אלא ניכבשינהו דניידי (יכוף אותם שינודו, דלא ליהוי 'קבוע'), ונימא 'כל דפריש מרובא פריש' ! ?

אמר רבא <השתא דאמור רבנן לא ניקרב> גזירה שמא יבאו עשרה כהנים בבת אחת ויקרבו (קא סלקא דעתך השתא דחייש לשמא אחר שיקחם אחד אחד עד ששחטו עשרה והם רוב - יבואו עשרה כהנים ויזרקו דמיהן, ויקטירו אימוריהן כאחד, ואפשר לצמצם; והשתא דאשתכח דקריב רובא בבת אחת, ואיכא למיחש איסורא ברובא איתיה - דבשלמא כי משיך חד חד ומקריב קמא קמא איכא למימר דכל חד דקריב בהיתר - מרובא פריש, ואיסורי הנאה בהני דפיישי הוּא דהוּו רובא לגביה, אבל השתא דקריב כי הדדי - לא הוּו הני דפיישי רובא לגביהו) .

אמר ליה ההוא מרבנן לרבא: אלא מעתה מגיסא אסירא (כלומר: וכי מאחר שמשכו ולקחו אחד אחד לבדו ובנידוד, דכל חד דאמר דמרובא פריש, ושחטן וקבל דמן במגיס בחזקה שהוא כשר - חוזרים ומצטרפין השחוטין להיות רוב ולהיאסר) ?

(ומשני:) משום שמא יבאו עשרה כהנים בבת אחת ויקחו (מתוך התערובת; וכיון דרובא נכסי כי הדדי - איכא למיחש דאיסורא ברובא איתיה) .

בעשרה כהנים בבת אחת מי אפשר (בשלמא זריקה והקטרה, איכא למימר 'בבת אחת', אבל לקיחה - כיון דכבשינהו וניידי - כלום אפשר לצמצם לקיחתן: דלא צריך לרדוף ולהשיג כל אחד) ?
אלא אמר רבא: (גזירה) משום קבוע (דלמא אתי למימשך ולמיסבינהו חד וחד כי לא ניידי, דהוּו ליה 'קבוע', וכמחצה על מחצה דמי - וליכא למיסמך ולמימר מדרובא פריש) .

אמר רבא: השתא דאמרי רבנן לא נקריב - אי נקריב לא מרצי (דאידיחי ליה מדרבנן; ורבי אמר לי: דהאי 'קבוע' אינו דין מן התורה כמחצה על מחצה אלא אם כן ניכר האיסור כל שהן (דמגו דאחד דמינכר ילפינן לה), ושוב אינו חוזר ונראה; ואף על פי שהכשרין שבהן ראויין להקריב - הואיל ונדחה מלהקריב לכתחלה מחמת הפסולין המעורבין בהן - נדחו לגמרי, דהוּו להו כפסולין) .

איתיביה רב הונא בר יהודה לרבא (קנינים פ"א מ"ב): 'חטאת שנתערבה בעולה ועולה שנתערבה בחטאת - אפילו אחת בריבוא - ימותו כולן' (בעופות קתני, דלית להו תקנתא ברעייה: שאין פדיון לעוף, כדאמרינן במנחות בפרק 'המנחות והנסכים' (דף ק:); במה דברים אמורים? ככהן נמלך, אבל ככהן שאין נמלך - עשאן למעלה - מחצה כשר ומחצה פסול; למטה - מחצה כשר ומחצה פסול (ומביא חטאת ויקריבנה למטה - ותיובתא לרבא מהא דקתני 'מחצה כשר' - דהא הכא אילו אתי לאימלוכי, אמרינן ליה: לא תקריב, כדקתני 'ימותו': שאין משנים לפסול זה בידים, מפני תקנת חבירו, וכי לא נמלך והקריב קתני דהעשוי כהלכתא כשר והכא נמי: הכשירין ירצו); אחת למטה ואחת למעלה שניהן פסולות, שאני אומר: חטאת קריבה למעלה ועולה קריבה למטה' - אלא הא כמאן דאמר 'בעלי חיים נדחין', הא כמאן דאמר 'בעלי חיים אינן נידחין' (פלוגתא רבי יהודה ורבנן היא בסדר יומא (דף טו:)) .

הרי שחוטין, דלכולי עלמא נידחין (כל הנך דפליגי בבעלי חיים - מודו בשחוטין דנידחין) ,

(זבחים עד, א)

ותנן (במתניתין [במשנה להלן דף עז, ב]): ' (אברי בעל מום ואברי עולות תמימות הרבה, שנתערבו: דבי אליעזר אומר: אם (קודם שנמלך בה) קרב הראש של אחד מהן (הקריב אחד מן הראשים) - יקרבו כל הראשים' (ואפילו לכתחלה, דתלינן איסורא באותו שקרב ראשון; והא הכא דאילו אתי ברישא לאימלוכי אמרינן ליה 'לא תקריב', דכתיב ואשה לא תתנו מהם (ויקרא כב, כב), וכי לא אימליך - מכשירין הנך דפריש, ולא אמרינן 'ידחו') ! ?

הוא (רבי אליעזר) דאמר כחנן המצרי (כחנן המצרי סבירא ליה: דאפילו בשחוטין - לית ליה דחייה), דתניא: חנן המצרי אומר: אפילו דם (דם שעיר הנעשה בפנים) בכוס (שכבר נשחט, אם מת המשתלח) - מביא חבירו (מן השוק) ומזוג לו (ומזוג לדם, ולא אמרינן 'הואיל ונדחה הדם במיתת חבירו ישפך ויביא שנים ויגריל עליהן ויתכפר בהן') .

אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא אמר רב: טבעת של עבודת כוכבים (שנתקשטה בה עבודת כוכבים) שנתערבה במאה טבעות, ונפלה אחת מהם לים הגדול - הותרו כולן, דאמרינן: הך דנפל - היינו דאיסורא .

איתיביה רבא לרב נחמן: 'אפילו אחת כריבוא ימותו כולן' - אמאי (ימותו כולן)? (מכיון שמת אחד מהן - ליתלי ביה, ו) נימא: דמית - איסורא מית (והנותרים יקרבו) !?

אמר ליה: רב - דאמר כרבי אליעזר, דתנן: 'רבי אליעזר אומר: אם קרב הראש של אחד מהן - יקרבו כל הראשים כולן' (אלמא תלינן איסורא בהאי דאזיל; ומתניתין - רבנן היא).

והא אמר רבי אליעזר (לקמן בפירקין): 'לא התיר רבי אליעזר (להקריב את הנותרים) אלא שנים שנים (דודאי חד מינייהו דהיתירא: שהרי לא נתערב בהם אלא בעל מוס אחד, ובכל חד אמרינן: מדחבריה לאו דאיסורא - איהו נמי לאו דאיסורא הוא, והוא דאיסורא - אזל ליה בהקרבה ראשונה: שקרב אחד מהן), אבל אחד אחד לא (לא יקרבו הראשים: דבכל חד - מספקין דלמא דאיסורא הוא, דליכא למימר 'מגו')'.

אמר ליה [רב נחמן לרבא]: אנא - תרתי קאמינא (שימכור הטבעות שנים שנים).

אמר רב [יהודה אמר רב]: 'טבעת של עבודת כוכבים שנתערבה במאה טבעות, ופרשו ארבעים למקום אחד וששים למקום אחר: פרשה אחת מארבעים (ונתערבה באחרות) - אינה אוסרת (אינן נאסרות; וכולה מפרש לה ואזיל); אחת מששים אוסרת'; מאי שנא אחת מארבעים דלא (דלא אסרה תערובתה)? דאמרינן 'איסורא ברובא איתיה (בששים)? אחת מששים נמי אמרינן 'איסורא ברובא איתיה' (נימא נמי: הך דפריש - דהיתירא הוא, ואיסורא ברובא איתיה: בחמשים ותשע הנותרים) !?

אלא (הכי קאמר): אם פרשו ארבעים כולן למקום אחד (ונתערבו בשאר טבעות) - אין אוסרות (דאמרינן: איסורא - בששים איתיה; ונהי דהנך עצמם, אם לא נתערבו באחרות - אסורות לעולם: דאפילו רבי אליעזר לא אמר תולין את האיסור אלא בדבר שאבד, כגון שנפלה אחת מהן לים הגדול - דומיא דקרב הראש של אחד מהן, אבל לא לתלותו בששים ולהתיר את הארבעים: דאין ביטול ברוב לעבודת כוכבים, והווי כולהו 'ספק עבודת כוכבים'; אבל כי נתערבו באחרות - הווי להו ספק ספיקא של עבודת כוכבים); (פירשו) ששים למקום אחד - אוסרות (דכיון דאיסורא ברובא איתיה - הווי כולהו 'ספק עבודת כוכבים').

כי אמריה קמיה דשמואל, אמר לי: הנח לעבודת כוכבים (מלהקל בספק ספיקא כשאר איסורין, ואפילו פירשו ארבעים למקום אחד - אסורות): שספיקה וספק ספיקה אסורה עד סוף העולם.

מיתיבי: 'ספק עבודת כוכבים אסורה, וספק ספיקה מותרת, כיצד? - כוס של עבודת כוכבים שנפל לאוצר מלא כוסות - כולן אסורין; פירש אחד מהן לריבוא, ומריבוא לריבוא - מותרין' !

תנאי היא, דתניא: רבי יהודה אומר: רימוני באדן אסורין בכל שהוא; כיצד? - נפל אחד מהן לתוך ריבוא, ומריבוא לריבוא - אסורין (רמוני בדן - אחד מששה דברים שאינן בטילים הן, הלכך אוסרים בכל שהוא אם של ערלה או של תרומה הן - כולן אסורין, ואפילו אחרונים); רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: לריבוא אסורין (ריבוא הראשון שהאיסור עצמו נפל שם - אסור), ומריבוא לשלשה, ומשלשה למקום אחר - מותר (אבל פירש אחד מאותו ריבוא לשלשה רמונים, ומן השלישי פירש אחד למקום אחר - מותר אף השלשה אמצעיים, דספק ספיקא בטיל) ! (ופרכין:): שמואל (דאמר 'הנח לעבודת כוכבים' - דמשמע דבשאר איסורין לית ליה ספק ספיקא) דאמר כמאן (מהני תנאי סבירא ליה)? אי כרבי יהודה - אפילו בשאר איסורים אסור! אי כרבי שמעון - אפילו בעבודת כוכבים נמי שרי! וכי תימא שאני ליה לרבי שמעון בין עבודת כוכבים לשאר איסורים (ושמואל - כרבי שמעון אמר) - אלא הא דתניא (הך מתניתא דאורייתא מינה לשמואל לעיל מיניה) 'ספק עבודת כוכבים אסורה וספק ספיקה מותרת' - מני? לא רבי יהודה ולא רבי שמעון?

לעולם רבי שמעון, ושמואל סבר לה כרבי יהודה בחדא ופליג עליה בחדא.

אמר מר: 'מריבוא לשלשה ומשלשה למקום אחר - מותר';

(זבחים עד, ב)

מאי שנא שלשה (והוא רביעי) - דאיכא רובא (דבטיל בהו) ? שנים נמי איכא רובא (לבטולי) ! ?

מאי 'שלשה' דקתני ? - תרתי והוא ;

ואיבעית אימא : (שמואל, דאמר 'ספק ספיקא דעבודת כוכבים אסור') סבר לה כרבי אליעזר (דתנן במסכת עבודה זרה (פ"ג מ"ט, דף מט) : 'נטל הימנה עצים - אסורין בהנאה; הטיק בהן את התנור: חדש - יוחק, ישן - יוצן; אפה בו את הפת - אסורה בהנאה; נתערבה באחרות ואחרות באחרות - אסורות בהנאה; רבי אליעזר אומר: 'יוליך הנאה לים המלח' - אלמא אית ליה לרבי אליעזר ספק ספיקא בעבודת כוכבים, מדקתני 'ואחרות באחרות'; לישנא אחרינא: 'סבר כר"א' - ארבי שמעון קאי, דאמר 'מריבוא לשלשה' ותריצנא 'מאי שלשה דקתני - תרי והוא, ואי בעית אימא שלשה דוקא, ודקאמרין 'תיסגי בתרי' - סבר לה כרבי אלעזר, דאמר 'לא התיר רבי אליעזר אלא שנים שנים', הלכך בעינא דלהו ארבעה: דלישקלינהו שנים שנים; וראשון ישר בעיני' .

אמר ריש לקיש: חבית של תרומה שנתערבה במאה חביות (סתומות, ואמרין לעיל (דף עב:) שהן אחד מששה דברים שאינן בטלין), ונפלה אחת מהן לים המלח - הותרו כולן, דאמרין 'הך דנפל - דאיסורא נפל'; (דאמר לעיל גבי טבעות הכי נמי) ואיצטריך דריש לקיש: דאי מדרב נחמן - הוה אמינא: הני מילי עבודת כוכבים, דאין לה מתירין; אבל תרומה - דיש לה מתירין (ימכרם כולם לכהנים) - לא ; ואי מדריש לקיש - הוה אמינא: חבית, דמינכרא נפילתה (חבית - גדולה: מקומה ניכר כשהיא נטולה מחברותיה, הילכך 'מינכרא נפילתה' ומוכחא מילתא דבה תליא, ולא אתי למימר 'כולהו שרו בלא נפילת האחד לים'); אבל טבעת - דלא מינכרא נפילתה - לא (ואתי למישרינהו מעיקרא בלא נפילה) - צריכי .

אמר רבה: לא התיר ריש לקיש אלא חבית, דמינכרא נפילתה, אבל תאינה (קטנה היא, ואין מקום חסרונה ניכר) - לא ; ורב יוסף אמר: אפילו תאינה: כנפילתה - כך עלייתה (כשם שתחילת נפילתה בתוך ההיתר נחשבת בעיניך לאסור את אלו - כך כשעלתה מתוכו: יחשב בעיניך מקום עלייתה להתיר) .

אמר רבי אלעזר: חבית של תרומה שנפלה במאה חביות (סתומות, דלא בטילות): פותח אחד מהן ונוטל הימנה כדי דימועה (וכיון דנפתחה - יש לה ביטול! הלכך נוטל הימנה כדי דימוע: אחת ממאה ואחת שבה, דהא אחת נתערבה במאה), ושותה .

יתיב רב דימי וקאמר לה להא שמעתא; אמר ליה רב נחמן: גמע ושתי קא חזינא הכא (דאם כן - דפותח לכתחילה - הא דקיימא לן חביות סתומות דלא בטלי - היכי משכחת לה) ?? אלא אימא: 'נפתחה אחת מהן נוטל הימנה כדי דימוע' (אחד ממאה שבהן) ושותה' (והשאר אסורות עד שיפתחו, ולא אמרינן 'יטול אחת מן המאה, דאיסורא - ברובא איתיה, ויהא הכל מותר, ויפתח החמשים לכתחילה) !

אמר רבי אושעיא: חבית של תרומה שנתערבה במאה וחמשים חביות, ונפתחו מאה מהן: נוטל הימנה כדי דימועה, ושותה, ושאר אסורין עד שיפתחו: לא אמרינן איסורא ברובא איתיה .

הרובע והנרבע [במוקצה, ונעבד, באתנן, ומחיר, בכלאים, ובטריפה, ביוצא דופן - ירעו עד שיסתאבו, וימכרו, ויביא בדמי היפה שבהן מאותו המין]: בשלמא כולהו לא ידיע (אין פסולן ניכר, שיוכל לברר ולהוציא הפסול מביניהם), אלא האי 'טריפה' - היכי דמי? אי ידיע ליה (כגון: נחתכו רגליה מן הארכובה ולמעלה, או ניקב קרום של מוח, שטריפתה ניכר) - ליתי ולישקליה !! אי לא ידע ליה - מנא ידע (מעיקרא) דאי ערב (שזו המעורבת - טריפה היתה) ?

אמרי דבי רבי ינאי: הכא במאי עסקינן ? - כגון דאי ערב נקובת הקוץ (ואינה נקובה לחלל, וכשירה, ומום נמי לא הוי: דהדר בריא) בדרוסת הזאב (טריפה, מפני שהארס שורפה, ולא ידע בין נקובה לדרוסה) .

ריש לקיש אמר: כגון דאי ערב בנפולה (נפולה מן הגג, ואינה יכולה לעמוד: ספק טריפה היא, ואם שחטה קודם ששהתה מעת לעת - טריפה משום ריסוקי אברים - ואפילו בדקה ולא מצא בה נקובת ריאה או מעיים ולא פסוקת חוט השדרה ושום סימן טריפות; ואם שהתה מעת לעת ושחטה - צריכה בדיקה מכל סימני טריפות; וכיון דאיתחזק בה ספק טריפות - אין מכניסין אותה לעזרה לשוחטה, משום הקריבהו נא לפחתך נמלאכי א.ח.) .

נפולה נמי ליבדקה (נפולה נבדקת: אם תעמיד ותלך - כשירה לגמרי; דאיכא למאן דאמר ב'אלו טריפות': עמדה - אינה צריכה מעת לעת; הלכה - אינה צריכה בדיקה) ?
 קסבר (ריש לקיש) עמדה (על רגליה) - (אפילו הכי) צריכה מעת לעת, (ואף אם) הלכה - צריכה בדיקה (לאחר שחיטתה, שאין זו בדיקה).
 רבי ירמיה אמר: כגון דאיעריב בולד טריפה, ורבי אליעזר היא, דאמר (בפרק 'כל האסורים' במסכת תמורה (פ"ו מ"ה, דף לא.) מפרש טעם): 'ולד טריפה לא יקרב לגבי מזבח'.

כולהו כרבי ינאי לא אמרי: בין נקובת הקוץ לדרוסת הזאב מידע ידיע: האי משיך והאי עגיל (דרוסת הזאב משוך הנקב, ואינו עגול: שהציפורן קורע ויורד); כריש לקיש לא אמרי: קסברי עמדה (על רגליה) - אינה צריכה מעת לעת (אבל בדיקה בעיא), הלכה - אינה צריכה בדיקה;
 כרבי ירמיה לא אמרי: כרבי אליעזר לא מוקמי.

קדשים בקדשים מין במינו [זה יקרב לשם מי שהוא וזה יקרב לשם מי שהוא; קדשים בקדשים: מין בשאינו מינו: ירעו עד שיסתאבו, וימכרו, ויביא בדמי יפה שבהן ממין זה, ובדמי היפה שבהן ממין זה, ויפסיד המותר מבית];
 והא בעי סמיכה (בבעליו, ולא ידיע מנו)?

אמר רב יוסף: בקרבן נשים.
 אבל בקרבן אנשים לא (מתכשר בתערובת - בתמיה) ? [זו הקדמה לשאלת אביי:]

(זבחים עה, א)
 איתיביה אביי: קרבן (בכולהו גרסינן 'קרבן' [יש גירסא 'חטאת' במקום 'קרבן']) 'חיד שנתערב בקרבן יחיד, וקרבן ציבור שנתערב בקרבן ציבור, וקרבן יחיד וקרבן ציבור (כגון שעיר נשיא בשעיר הרגלים, או עולה בעולה) שנתערבו זה בזה: נותן ארבע מתנות מכל אחד ואחד, ואם נתן מתנה מכל אחד יצא (כדאמרן בפרק 'בית שמאי' (פ"ד מ"א, לעיל דף לו): 'כל הניתנין על המזבח החיצון שנתן במתנה אחת כיפר'), ואם נתן ארבע (שתיים מתנות שהן ארבע קאמר) מכולן יצא; כמה דברים אמורים (דבעינן ארבע מתנות מכל אחד לכתחילה)? - שנתערבו חייין, אבל נתערבו שחוטיין (שנבלל דמם בכוס אחד): נותן ארבע מתנות מכולן, ואם נתן מתנה אחת מכולן יצא (נותן ארבע מתנות מכולם יחד, שהרי יש כאן משניהם; קסבר 'יש בילה');
 רבי אומר: רואין את המתנה: אם יש בה כדי לזה וכדי לזה - כשרה, ואם לאו - פסולה.

קתני יחיד דומיא דציבור: מה ציבור גברי - אף יחיד גברי (ואף על גב דבעי סמיכה; ומדציבור לא מצי לאותביה - שאין סמיכה בציבור, אלא בחטאות הפנימיות, והכא בפנימיות לא קמיירי - מדקתני 'ארבע מתנות') !

אמר רבא: ותסברא הא מתרצתא היא, דקתני 'כמה דברים אמורים? - כשנתערבו חייין' (והאי 'חייין' - דוקא הוא, ואנתערבו קודם סמיכה קאי), (הא קתני) אבל נתערבו שחוטיין - לא (לא בעי ארבע מכל אחד לכתחילה)? מה לי חייים מה לי שחוטיין (ובשחוטיין נמי משכחת לה דבעיא, כגון שנתערבו כוסות בכוסות, ואין ידוע איזהו של זה ואיזהו של זה, ולא נבללו הדמים בכוס אחד)? אלא (האי 'חייין' - לאו דוקא, ו) הכי קאמר: כמה דברים אמורים (דצריך ארבע מתנות מכל אחד לכתחילה)? - שנתערבו שחוטיין כעין חייים: בכוסות (כוסות בכוסות, דהיינו 'כעין חייין': דכל חד לחודיה קאי), אבל בבולל (שני הדמים לתוך כוס אחד) - נותן ארבע מתנות לכולן, ואם נתן מתנה אחת לכולן - יצא (והשתא ליכא לאותובי סמיכה: דהא לאחר שחיטה וסמיכה נתערבו, אבל קודם סמיכה - לא ירעו לדברי הכל);

'רבי אומר: רואין את המתנה: אם יש בה כדי לזה וכדי לזה - כשרה, ואם לאו - פסולה' (רבי אליעזר - לגבי מי חטאת קאי, ומייתנין לה לקמן בפירקין (דף פ. דומה למשנה פ"ט מ"א): 'צלוחית של מי חטאת המוקדשין, שנפל לתוכן מים אחרים כל שהוא: רבי אליעזר אומר: יזה שתי הזאות' ולקמן מפרש מילתיה, וקאמר רבי: לדברי רבי אליעזר - הזאה אינה צריכה שיעור אגבא דגברא, דאי צריכא שיעור, נהי נמי דיב בילה וסמכינן עלה: דודאי יש בכלל הזאה מן המים הכשרים, ומצטרפין מה שבראשונה ומה שבשניה - מי יימר דמליא שיעורא?) - ומי אית ליה לרבי האי סברא?
 והא תניא: 'אמר רבי: לדברי רבי אליעזר,

(זבחים עה, ב)

הזאה כל שהוא מטהרת: הזאה אינה צריכה שיעור (חדא מילתא היא: שהזאה כל שהוא מטהרת; ולקמן מפרש אמאי יזה שתי הזאות); הזאה מחצה כשר ומחצה פסול (כלומר: ולא תימא דהזאה כל שהוא דמטהרת אם אין עם התערובת פסול, אלא אפילו יש עם התערובת פסול – כשרה; ו'מחצה' - לאו דוקא, אלא ליכא שיעור, וקסלקא דעתא דהוא הדין למתן דמים) .
לדבריו דרבי אליעזר קאמר;
ואיבעית אימא: הזאה לחוד ונתינה (ונתינת דם דמזבח) לחוד (צריך שיעור שיגא הדם לשני רוחות הקרן של מזבח) .

נתערבו בככור ומעשר [ירעו עד שיסתאבו, ויאכלו בככור וכמעשר]:
אמר רמי בר חמא: (פשיטא לי) בכור לבית שמאי (אף על פי כשהומום ובזמן הזה) - אין מאכילין לנדות (דהכי תניא בבכורות בפרק 'כל פסולין' (דף לג.)) ; תמורתו מהו? בכור אינו נפדה (לצאת מתורת בכורה לחולין, ולחול קדושה על המעות) - תמורתו מהו? בכור אינו נשקל בליטרא (אם הכהן מוכר בשרו) - תמורתו מהו?
אמר רבא: תניא: ככור ומעשר משהוממו (אף משהומומו) - עושין תמורה, ותמורתן כיוצא בהן .

בעי רמי בר חמא: התפיס בכור (משהומום) לבדק הבית - מהו שישקול בליטרא? : רוחא דהקדש עדיף (וישקל בליטרא כדי שיצמצם מכירתו וירבו דמיו, דהא קיימא לן (בכורות דף לא.) בשאר פסולי המוקדשים, בשביל שפדיונו להקדש - הקילו עליהן נשחטין באיטליז ונמכרין באיטליז ונשקלין בליטרא: כדי שירבה הפודה אותן בדמיהן מתחילה - חוץ מן הבכור: מפני שהנאת ריבוי דמיו אינה אלא לכהן, והאי דהתפיסו לבדק הבית - הנאתו להקדש היא) ? או דלמא זילותא דבכור עדיף (או דלמא קדושה דבכור עדיף, ולא דמי לשאר הקדשים דנשקלים, דהתם הנאת ריבוי הדמים אותה קדושה עצמה שמביאין בדמים קרבן כיוצא בו, הכא הנאת ריבוי הדמים לקדושה אחרת) ?
אמר רבי יוסי בר זבידא: תא שמע (ממשנתנו): 'נתערבו בככור וכמעשר' - ירעו עד שיסתאבו, ויאכלו בככור וכמעשר' - לאו למימרא דאינו נשקל בליטרא (דאין אחד מהן נשקל בליטרא, ואף על גב דאיכא פסידא דהקדש גבי פדיון שאר הזבחים המעורבים שפדיון דמיהם להקדש (פסחים דף צח.)), וקאמר דלא מזלזלין בבכור משום הך קדושה אחריתי; אלמא משום הך נמי לא) ?

רב הונא ורבי חזקיה, תלמידי דרבי ירמיה - אמרי: מי דמי? התם שתי קדושות ושני גופין (הזבחים שהנאתן להקדש הן קדושה לבדה וגוף לבדו, והבכור - שדמיו לכהן - קדושה לבדה וגוף לבדו; הילכך לא מזלזלין בהן קדושה דהאי גופא משום רוחא דקדושה דגופא אחרת), הכא שתי קדושות וגוף אחד (קדושת בכור וקדושת בדק הבית, ואיכא למימר: הואיל ורווחא דהקדש בהאי גופא הוא, ואף על גב דלקדושה אחריתי אזיל - מזלזלין בקדושת בכור דהאי גופא) ! מתקיף לה רבי יוסי בר אבין: (מאי קמיבעיא ליה? וכי משום התפסתו מזלזלין ביה) מה אילו אמר "הפדו לי בכור (בכור זה, שיצא לחולין מקדושתו ליגזז וליעבד) " שהתפיסו לבדק הבית (וירבו דמיו) - כלום שומעין לו (לעבור על דברי תורה) ?
(ופרכין): 'הפדו' - רחמנא אמר (במדבר יח.) [אך בכור שור או בכור כשב או בכור עז] לא תפדה [קדש הם את דמם תזרק על המזבח ואת חלבם תקטיר אשה לריח ניחח לה'] (ועל דבריו אין לעבור, אבל לשקול בליטרא - אין כאן עבירה על דברי תורה) !
אלא אמר רבי אמי: (הכי איכא למיפשטא לבעיין) כלום הקנה זה (הכהן זה לבדק הבית) אלא מה שקנו לו (בבכור זה) ? (וכיון דאצלו לא הותר לישקל בליטרא - אין יכול להקנות לבדק הבית עודף דמי צמצום משקל הליטרא.)

הכל יכולין להתערב [חוץ מן החטאת והאשם]:
מאי שנא חטאת ואשם? דהאי זכר והאי נקבה? - חטאת ועולה נמי !?
איכא שעיר נשיא [שהוא חטאת, וזכר];
האי שיער והאי צמר (שעיר אין לו צמר אלא שיער, אבל אשם איל הוא ויש לו צמר) [ואין יכולים להתערב] ?
פסח ואשם נמי לא מיערב: האי בן שנה והאי בן שתי שנים !?
איכא אשם נזיר ואשם מצורע (באשם נזיר ובאשם מצורע 'כבש' כתיב, וסתם כבש - בן שנה הוא) .
ואיבעית אימא: איכא בן שנה דמיחזי כבן שתי שנים ואיכא בן שתיים דמיחזי כבן שנה .

משנה :

אשם שנתערב בשלמים: רבי שמעון אומר: שניהם ישחטו בצפון ויאכלו כחמור שבהן (לזכר כהונה, ובעזרה, וליום ולילה - כדין אשם, ובעל השלמים יצא ידי שלמים, שהרי כל אחד יקרר למי שהוא);

אמרו לו: אין מביאין קדשים לבית הפסול (שממעט בזמן אכילת שלמים, ומביא לידי נותר! אלא ידעו וימכרו כדלעיל).

נתערבו חתיכות בחתיכות: קדשי קדשים בקדשים קלים, הנאכלין ליום אחד בנאכלין לשני ימים ולילה - יאכלו כחמור שבהן (ובהא רבנן מודו, דליכא תקנתא אחריתא).

גמרא :

תני תנא קמיה דרב: שביעית - אין לוקחין בדמיה תרומה מפני שממעטין באכילתה (מפני שממעט בזמן אכילת התרומה, ומביאה לידי איסור אכילה: שצריכה שתתבער מן העולם קודם שתכלה לִחְיָה שבשדה; ותרומה זו מתבואת שאר שני שבוע היתה, וזמן אכילתה לעולם דאילו שביעית - לאו בת תרומות ומעשרות היא!).

אמרו רבנן קמיה דרבא: הא דלא כרבי שמעון, דאי כרבי שמעון - האמר 'מביאין קדשים לבית הפסול'!

אמר להו: אפילו תימרו רבי שמעון: הני מילי דאיעבד, לכתחילה לא.

ולכתחילה לא? איתיביה אביי:

(זבחים עו, א)

(משנה היא בפרק 'כל התדיר' (פ"י מ"ז; לקמן דף צ:), וגבי קדשים קאי): 'וכולן ושאינן כהנים לשנות באכילתן' (אמר קרא לך נתתים למשחה (במדבר יח, י) = לגדולה: כדרך שהמלכים אוכלין); כגון: לאכלן צלויין, שלוקין, ומבושלין, ולתת לתוכן תבלי חולין ותבלי תרומה (ואף על גב דקא ממעט בזמן אכילת תרומה) - דכרי רבי ישמעאל' אמר ליה: הנח לתרומת תבלין: דרבנן.

איתיביה [מעשר שני פ"ג מ"ב]: 'אין לוקחין (הכהנים) תרומה בכסף מעשר (בכסף מעשר שני בירושלים), מפני שממעט באכילתה (במקום אכילתה: דמעכשיו לא יאכלנה אלא בירושלים), ורבי שמעון מתיר'!

אישתיק ליה.

כי אתא (אביי) לקמיה דרב יוסף, אמר ליה: אמאי לא תותביה (נמי) מהא [שביעית פ"ח מ"ז]: 'אין מבשלין ירק של שביעית בשמן של תרומה, שלא יביאו קדשים לבית הפסול (כשצריך לאכול השמן בזמן השביעית), ורבי שמעון מתיר'?

אמר ליה אביי: ולאו מי אותביתה מהא דתבלין, ואמר לי: הנח לתרומת תבלין - דרבנן; הכא נמי: תרומת ירק דרבנן.

אי הכי (דמשום דרבנן הוא) איפכא מיבעיא ליה למיתני: 'אין מבשלין' ירק של תרומה בשמן של שביעית (ורבי שמעון מתיר)! (אבל השתא: שמן תרומה דאורייתא היא, דכתיב (במדבר יח, יב) כל חלב יצהר וקא שרי רבי שמעון)!

ולאו מי אותביתה ממתניתין דמתיר רבי שמעון, ואמר לי דאיערב (שמן בירק, ועל כרחו יבשלם יחד, כדמפרש לקמיה: דאי אפשר לסוחטו כולו ממנו) - הכא נמי דאיערב (סיומא דקושיא הוא)!

אי דאיערב - מאי טעמיהו דרבנן?

מידי דהוה אשם ושלמים [שטמ"ק ו]: דאמרי אינהו ידעו, דחיישינן להבאה לבית הפסול.

מי דמי? התם אית ליה תקנתא ברעייה, הא לית ליה תקנתא ברעייה? הא לא דמי אלא לחתיכה שבחתיכות: דכיון דלית תקנתא - דאוכל כחמור שבהן (מתניתין היא, וקתני זאכל כחמור שבהן' ואפילו לרבנן, והכא נמי: אי בדאיערב עסקינן - לא הוה פליגי רבנן עליה).

מתקיף לה רבינא: מי דמי? חתיכה שבחתיכות לית לה תקנתא כלל, האי אית ליה תקנתא בסחיטה!

ורב יוסף?

היכי נסחוט? נסחוט טובא - קא מפסיד בשביעית (ורחמנא אמר לאכלה [ויקרא כה, ו] ולא להפסד); נסחוט פורתא - סוף סוף איערובי מיערב!

איתיביה: רבי שמעון אומר: (בספק מצורע מוחלט וספק אינו מוחלט קאי): למחרת (ביום השמיני) מביא אשמו ולוגו עמו, ואומר "אם של מצורע - הרי זה אשמו וזה לוגו",

(זבחים עו, ב)
ואם לאו - אשם זה של שלמי נדבה" ואותו אשם טעון שחיטה בצפון ומתן כהונות (כחומר אשם) וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק (כחומר שלמים) ונאכל ליום ולילה' (והא הכא דלמא לאו מצורע הוא, והוי שלמים, וקתני 'ונאכל ליום ולילה' אלמא לכתחלה נמי שרי רבי שמעון) ! ?
תקוני גברא שאני.

(מלתייה דרבי שמעון קא מפרש ואזיל, ולא לדבא קא מויתב:) התינה אשם, לוג מאי איכא למימר?
דאמר "לוג זה יהא נדבה" (אם אינו מצורע, דאמרינן [בשם רבי טרפון] לקמן בפרק 'כל התדיר' (פ"ח מ"ח, דף צא:): מתנדבין שמן בפני עצמו)
ודילמא לאו מצורע הוא, ובעי מקמץ (המתנדב שמן - קומצו ומקטיר הקומץ, ושיריו נאכלין, כדיליף ליה מקרבן מנחה: מלמד שמתנדבין שמן למנחה כו') ?
דמקמיץ.

ודילמא מצורע הוא ובעי מתן שבע (כדכתיב קרא בלוג של מצורע והזה מן השמן באצבעו [שבע פעמים לפני ה'] [ויקרא יד, טז]) ?
דיהיב.

והא חסר ליה (על ידי קמיצה, ולוג חסר - פסול, כדכתיב (שם, פסוק י) ולוג אחד שמן) ?
דמייתי פורתא ומלי ליה,
דתנן [נגעים פ"ד, מ"ג]: 'חסר הלוג עד שלא יצק' (מן הלוג על כפו השמאלית, כדכתיב [ויקרא יד, כו]) ומן השמן יצק הכהן על כף הכהן השמאלית [פסוק כז] והזה הכהן באצבעו הימנית מן השמן אשר על כפו השמאלית [שבע פעמים לפני ה'] - 'מלאנו' ?

והא בעי הקטרה (הקטרת קומץ, דלמא נדבה הוא) ?
דאקטרי ליה (ושיריים נאכלין ממה נפשך: אי דמצורע הוא - הרי הוא נאכל, כדאמרינן בפרק 'בית שמאי' (לעיל דף מד:): 'לכל קרבנם - לדבות לוג שמן של מצורע', ואי נדבה הוא - הרי הוא כשירי מנחה) .
אימת? אי בתר מתנות שבע (דלמא נדבה הוא) - הווי להו שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה, (וכי יהיב מתן שבע בתר קמיצה - הווי להו שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה, וקיימא לן במנחות בפרק קמא (דף ט:)) ואין מקטירין את הקומץ עליהן (דכתיב [ויקרא טז, טז]) (והריס הכהן מן המנחה - פרט לשחטרה היא כו') ? אי קודם מתן שבע (היכי מצי למיתב תו מיניה מתן שבע?) - כל ש'ממנו' לאישים הרי הוא ב'בל תקטירו' (דלמא נדבה היא, והקטרת הקומץ - הקטרה, והנך הווי להו שיריים, וכי הדר מעייל ומדי מינייהו - קא עבר משום 'בל תקטירו', כדכתיב [ויקרא טז, טז]) כי כל שאור וכל דבש [לא תקטירו ממנו] אשה לה', והאי 'ממנו' - יתירא הוא, ודרשינן ביה נמי 'לא תקטירו כל שממנו אשה לה': יש בכלל הזה קדשים, ושירי מנחה, ולחם הפנים שקרב מהן כבר לאישים האימורים, וכן הקומץ, וכן הבזיכין - קיימי שירים ב'בל תקטירו', והנך הזאות - במקום הקטרה קיימי) ! ?
אמר רב יהודה בריה דרבי שמעון בן פזי: דמסיק להו לשם עצים (דאמר הכי כשמה: "אם מצורע הוא" - דאין הקטרת הקומץ הקטרה, דהא לאו נדבה הואי - הרי מזה מאלו שאינן שיריים; "ואם אינו מצורע, והקטרת הקומץ - הקטרה, ויש ממנו לאישים, ואלו שיריים הם, ובבל תקטירו - הרי הזאות האלו כאילו הם מים", שהרי רשאי להעלות שירי מנחה על המזבח; והאי דנקט לישנא ד'עצים' ולא נקט 'לשם מים' - משום לישנא דקרא דאותריה מ'בל תקטירו' נקט לה), דתניא: רבי אליעזר אומר: לריח ניחוח אי אתה מעלה (בתריה דההוא קרא ד'כל שממנו לאישים' כתיב [ויקרא טז, טז]) קרבן ראשית תקריבו אותם ואל המזבח לא יעלו לריח ניחוח; קרבן ראשית - אשאור ודבש הכתוב בראש המקרא העליון קאי, וקאמר: יש לך להביא מהן ביכורים מן הדבש, ושתי הלחם מהשאור, ואל המזבח לא יעלו - אכוליה קרא קאי, ואדרשה דבל תקטירו), אבל אתה מעלה

(זבחים עז, א)
לשם עצים'.
והא איכא שיריים דבעי מילינהו, ואיכא הך פורתא דלא קמיץ עילוייה (הך פורתא מה שהוסיף אחר קמיצה, ודלמא נדבה הוה, ולא שרי להו מתנות המצורע אלא קמיצה קא שרי להו) ?
דפריק ליה (ואומר: "אם אינו מצורע - הלוג נדבה, הרי מה שהוסיפתי שלא לצורך מחולל על מעות הללו", דכלי שרת אין מקדשים אלא מדעת - וזה לא נתנו לתוך הלוג על מנת שיקדשנו הלוג אם אינו מצורע, לפיכך יש לו פדיון) .

דפריק ליה היכא? אי גוואי - קא מעייל חולין לעזרה (כשהוא פודהו ומוציאו לחולין - נמצא אותו שמן של חולין בעזרה) ! אי אבראי - איפסיל ליה (כל הלוג) ביוצא (דהא קדש קדשים הוא, כמנחה); ואי קשיא: למה לי כולי האי: דקמיץ ברישא, והדר מוסיף עליה, ואיכא לאקשוויי כל הני? ליעבד ברישא כל צרכי מצורע, והדר נימלייה וניקמוץ וניקטר - ולא בעי למיפרקיה? איכא לתרוצי: מאחר שהקדישו למזבח - אין יכול לשנותו לצרכי מצורע: שמא אינו מצורע, והלוג - של מזבח; נמצא מאבד קדשי מזבח בידיים! הלכך קמיץ ברישא לצורך גבוה, ואי נמי מצורע הוא - לא מפסיד מידי: דהדר ממלי ליה, כדאמרן) ! ? לעולם גוואי, וחולין ממילא הויין . והא אמר רבי שמעון (לקמן בפרק 'כל התדיר' (דף צא.)) : 'אין מתנדבין שמן' (והיכי אמרת לרבי שמעון לוג זה יהא נדבה) ? תקוני גברא שאני . יתיב רב רחומי קמיה דרבינא, ויתיב וקאמר משמיה דרב הונא בר תלפא: ונימא " (אם אינו מצורע) אשם זה יהא אשם תלוי " (לכפר על ספק עבירה שבדיו, כרבי אליעזר דאמר בכריתות (פ"ו מ"ג, דף כה.) 'מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום' שאין לך אדם שאינו עומד בספק חטא; והכי שפיר טפי: שזמן אחד לאכילת כל האשמות, ולא מביא קדשים לבית הפסול!) ? - שמע מינה: מאן תנא דפליג עליה דרבי אליעזר ? - רבי שמעון הוא, דאמר: אין מתנדבין אשם תלוי . אמר ליה: תורה תורה (כלומר: היכן היא תורה של אדם גדול כמותך) ! אימרי בדיכרי מיחלפי לך (כבש בן שנתו מיחלף לך באיל בן שתי שנים: אשם מצורע = כבש בן שנתו הוא, והיאך יכול הוא להתנות עליו באשם תלוי, שאינו בא אלא איל בן שתי שנים) ! ?

משנה : איברי חטאת שנתערבו באיברי עולה: רבי אליעזר אומר: יתן למעלה (על המזבח), ורואה אני את בשר החטאת מלמעלה (שהוא ב'בל תקטירו') כאילו הן עצים (דכיון דלא להקטרה מכיון - שרי) ; וחכמים אומרים: תעובר צורתן ויצאו לבית השריפה (דלית להו 'רואין', וקעבר ב'כל שממנו לאישים הוא בבל תקטירו': שכבר אימוריו קרבו, ונעשה הבשר שיריים) .

גמרא : מאי טעמא דרבי אליעזר ? אמר קרא : (ויקרא ב"ב) [קרבן ראשית תקריבו אתם לה'] ואל המזבח לא יעלו לריח ניחוח : לריח ניחוח אי אתה מעלה, אבל אתה מעלה לשם עצים (בתר נויקרא ב"א: כל המנחה אשר תקריבו לה' לא תעשה חמץ כי כל שאר וכל דבש) לא תקטירו ממנו [אשה לה'] דדרשין מיניה כל שממנו לאישים כתיב) ; ורבנן ? מיעט רחמנא 'אותם' (ברישא דקרא כתיב קרבן ראשית תקריבו אותם, ואשאור ודבש קאי) : אותם הוא דאי אתה מעלה (כדפרישית לעיל: מה יש לך להביא מהן שתי הלחם מן השאור, שהיא ראשית לכל המנחות, וביכורים מן הדבש - ואל המזבח לא יעלו וגו') , אבל אתה מעלה לשם עצים, אבל מידי אחרינא - לא (א'כל שממנו לאישים', דנפיק מסיפיה דקרא קמא - לא קאי) . ורבי אליעזר, 'אותם' הוא דרבאי לך כבש כמזבח (להכי כתיב 'אותם': לרבות שאור ודבש ולמעוטי שיריים מאזהרת 'אל המזבח לא יעלו' דמרבינן מיניה כבש כמזבח, כדתניא בתורת כהנים [נפרא ויקרא פרשה דנדבה פרשה יב משנה ט] 'אין לי אלא מזבח, כבש מניין? תלמוד לומר: אל המזבח') , אבל מידי אחריני לא .

ורבנן ? תרתי שמע מינה (דמיעוטא ד'אותם' - אכל מאי דכתיב בהאי קרא קאי, [וכי] היכי דממעט שיריים מאיסורא דריבויא ד'כבש כמזבח' - ממעט להו נמי מהיתירא ד'העלאה לשם עצים' דנפקא מהאי קרא) .

מתניתין (דקתני דבבשר חטאת פליגי רבנן, וקתני נמי איברים בבעלי מומין: לרבי אליעזר לא קרב אלא אם כן קרב אחד מהן קודם שנמלך) - דלא כי האי תנא, דתניא: אמר רבי יהודה: לא נחלקו רבי אליעזר וחכמים על איברי חטאת שנתערבו באיברי עולה - שיקרבו, ברובע ונרבע - שלא יקרבו; על מה נחלקו? על איברי עולה תמימה שנתערבו באיברי בעלת מום: שרבי אליעזר אומר 'יקרבו', ורואה אני למעלה כאילו הן עצים', וחכמים אומרים 'לא יקרבו' .

ורבי אליעזר - מאי שנא רובע ונרבע, דלא חזו? בעלת מום נמי לא חזי!?

(זבחים עז, ב)

אמר רב הונא: בדוקין שבעין, ואליבא דרבי עקיבא, דאמר 'אם עלו לא ירדו'.

אימר דאמר רבי עקיבא דאי עבד, לכתחלה מי אמר?

אמר רב פפא: הכא במאי עסקינן? כגון שעלו על גבי כבש (וכיון דלרבי עקיבא לא ירדו מן המזבח, הני - מעלן לכתחלה מכבש למזבח, דקיימא לן לקמן (פ"ט מ"ז, דף 19.) 'כשם שהמזבח מקדש... כך הכבש מקדש')

אי הכי - אפילו בעינייהו (שלא נתערבו בתמימים, אם עלו בעלי מומין לכבש לרבי עקיבא - יקרבו) !?

אלא טעמיה דרבי אליעזר: מיעט רחמנא [ויקרא כב, כה] [ומיד בן נכר לא תקריבו את לחם אלקיכם מכל אלה כי משחתם בהם] מום בם [לא ירצו לכם] - הוא דלא ירצו, הא על ידי תערובת - ירצו ('בם' משמע: כשהן בפני עצמן);

ורבנן?

'מום בם' - הוא דלא ירצו, הא עבר מום - ירצו;

ורבי אליעזר?

מ'בם' 'בהם'

ורבנן?

'בם' 'בהם' לא דרשי.

עיין שטמ"ק אות ד ואות ה

אי הכי - 'רואה'? הא רחמנא אכשריה!

לדבריהם קאמר להו: לדידי - רחמנא אכשריה, לדידכו - אודו לי מיהא בשר בעלת מום כעצים דמי, מידי דהוה אבשר חטאת (דמודיתו לי דאם נתערב באיברי עולה - יקרב לשם עצים, כדאמרן);

ורבנן?

הכא מאיסי, התם לא מאיסי.

משנה:

אברין (של עולות הרבה) באברין בעלי מומין (באיברי עולת בעלת מום): רבי אליעזר אומר: אם קרב ראש אחד מהן (תלינן איסורא ביה) - יקרבו כל הראשין; כרעים של אחד מהן - יקרבו כל הכרעים; וחכמים אומרים: אפילו קרבו כלם חוץ מאחד מהן - יצא לבית השריפה (דלא תלינן איסורא בקריבין כבר) (מכלל דלרבי אליעזר קרב).

גמרא:

אמר רבי אלעזר: לא הכשיר רבי אליעזר אלא שנים שנים (זוג זוג יקריבם, דאיכא למימר: מיגו דהאי לאו דאיסורא הוא - דהאי נמי לאו איסורא הוא, ואיסורא אזיל ליה בההוא דקרב קודם שנמלך), אבל אחד אחד (דליכא מיגו) - לא.

[## מדוע צריך מיגו? מדוע לא נאמר שהראשון היה האיסור, והשאר היתר? ומה מוסיף המיגו? - אולי מבחינה פסיכולוגית.]

מתיב רבי ירמיה: 'וחכמים אומרים: אפילו קרבו כולן חוץ מאחד מהן' - 'יצא לבית השריפה'

אמר לו רבי ירמיה בר תחליפא: אסברה לך מאי 'אחד' = זוג אחד (שני ראשים).

משנה:

דם שנתערב במים: אם יש בו מראית דם - כשר; נתערב בייין (שהוא אדום, ואין מראה ניכר בו) - רואין אותו (ייין) כאילו הוא מים (ואומדין אם היה דם שנתערב כאן ניכר במים הללו - כשר לזריקה);

נתערב בדם בהמה (של חולין) או בדם החיה - רואין אותו (של חולין) כאילו הוא מים (ואומדין אותו: אם היה דם הזבח ניכר – כשר, ואף על פי שהחולין רבין עליו) .

(זבחים עח, א)

המשך המשנה

רבי יהודה אומר: אין דם מבטל דם (דמין במינו לא בטיל; ואפילו טיפה לתוך כלי גדול - כשר לזריקה) .

נתערב בדם פסולין (כגון ברובע ונרבע, או בנשחט חוץ לזמנו או חוץ למקומו) - ישפך לאמה (ואפילו הכשר רבה עליו) ;

(וכן) בדם התמצית - ישפך לאמה (ואף על פי שדם הנפש רבה עליו; ומשום גזירה, כדמפרש בגמרא) ;

רבי אליעזר מכשיר (טעמא מפרש בגמרא) .

אם לא נמלך ונתן - כשר (אפילו לתנא קמא: דאפילו לכתחלה, אי לאו משום גזירה - היה מכשיר) .

גמרא :

אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: לא שנו (דאם יש בו מראית דם – כשר, ואף על גב דרובא מים) אלא שנפלו מים לתוך דם, אבל נפל דם לתוך מים - ראשון ראשון בטל .

אמר רב פפא: ולענין כיסוי (דתנן ביה נמי כהאי גוונא 'שנתערב במים - אם יש בו מראית דם - חייב לכסות' בפרק 'כיסוי הדם' (חולין פ"ו מ"ה, דף טז)) אינו כן (דאפילו נתן דם לתוך מים, אם יש בו מראית דם - חייב לכסות, ולא אמרינן 'קמא קמא בטיל ליה'), לפי שאין דחוי במצות (דאף על פי שנדחה טפה ראשונה שנפל לתוך המים, ולא היה מראיתה ניכר - אפילו הכי: כי הדר נפל טפה שניה - חוזרת ראשונה וניעורה להצטרף עמה, וכי נפל עד שהפכו מים למראה דם - חזר ונראה לכיסוי, ולא אמרינן 'הואיל נדחה - ידחה': דלא שייך דחוי אלא בדבר קדושה) .

אמר ריש לקיש: הפיגול והנוותר והטמא שבללן זה בזה (כזית מזה וכזית מזה, ונתן לתוך פיו) ואכלן - פטור (ממלקות, ואפילו התרו בו) : אי אפשר שלא ירבה מין על חבירו ויבטלנו ; שמע מינה תלת :

שמע מינה: איסורין מבטלין זה את זה (כי היכי דהיתר מבטל איסור, ולא אמרינן 'איסורא לא מבטל איסורא') ,

ושמע מינה נותן טעם ברוב לאו דאורייתא (הא דאמור רבנן בכל דוכתי 'איסור הנותן טעם בהיתר - אוסרו ואף על פי שההיתר ברוב' - לאו דאורייתא הוא ללקות עליו, דאי דאורייתא - נהי נמי דרבה מין על חבירו - מכל מקום טעמא יהיב, ואיכא טעמא דשיעור שלם! וקסלקא דעתא השתא דאפילו פיגול ונוותר משני מינים שטעמו של זה ניכר בזה - נמי פטור לריש לקיש, כגון האי בשר והאי שירי מנחה) ,
ושמע מינה התראת ספק לא שמה התראה (כשהוא לועס אותה בפיו - נבלל מין לתוך חבירו: מיעוטו של זה ברובו של זה, ובטל המיעוט ברוב; והבטל בכל מין נוסף על המבטל, ונקרא בשמו, ונגרע ממינו; ואי אפשר לכזוין שלא יהא ממין האחד בטל בחבירו יותר ממה שבטל ממין חבירו בו, ונמצא שאין באותו מין כשיעור, דבציר ליה שיעוריה, ולא ידעינן הי מינייהו בצר ליה; וכי מתרינן ביה - לא ידעינן משום מאי נתרי ביה - וצריך להתרות בו משום האיסור! הילכך: כי מתרו ביה משום פיגול - הויא התראת ספק: דלמא לא בדידיה תהוי חיובא, וכן בנותר: ואף על גב דבמסקנא ודאי אחד מינייהו עבר בשעת התראה - מיהא ספק הוא בכל אחד אם יעבור עליו אם לא, והתראת ספק - לאו התראה היא) .

מתיב רבא: 'עשה עיסה מן חיטין ומן אורז: אם יש בה טעם דגן חייבת בחלה ואע"ג דרובא אורז' !? מדרבנן .

אי הכי - אימא סיפא: 'אדם יוצא בה ידי חובתו (של עשה ד'קום אכול מצה') בפסח' (ואי נותן טעם ברוב - לאו דאורייתא, היכי נפיק? הא קיימא לן (פסחים דף לה.) ד'אין יוצאין אלא במצה שהיא מחמשת המינין', דכתיב 'לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות' (דברים מז, ג): 'דברים הבאים לידי חימוץ - אתה יוצא בהן ידי מצה, יצאו אלו שאין באין לידי חימוץ אלא לידי סרוחון') !

(זבחים עח, ב)

אלא: מין בשאינו מינו (שהטעם ניכר בו) - בטעמא (מחייב, ולקי מן התורה, וכי אמר ריש לקיש - בפיגול ונוותר של מין ומינו, דליכא למיקם אטעמא, ולא תשמע מינה 'נותן טעם ברוב לאו דאורייתא'), מין במינו - ברובא .

ונשער מין במינו כמין בשאינו מינו (כיון דהיכא דקיימינן אטעמא, כל כמה דיהיב טעמא - לא בטיל, כי ליכא למיקם נמי - אמאי מזלזלינן באיסורי למיהדר ולבטלן ברוב? נימא 'רואין אילו היה מין ושאינו מינו: הא יש בו היכר טעמא, השתא נמי לא ניבטיל עד דרבה עליו כל כך כשיעור ביטול של מין ושאינו מינו), דתנן 'נתערב כיון - רואין אותו כאילו הוא מים', מאי? לאו 'רואין אותו' = ליינן כאילו הוא מים' (ואם מראה דם היה ניכר בהן - כשר; אלמא: אף על גב דמין במינו הוא לענין ביטולא דחזותא - לא אמרינן ליבטל ברוב, אלא משערינן ליה כמין בשאינו מינו)? לא! רואין אותו = לדם כאילו הוא מים (ופסיל: דבטיל ליה ברובא, הואיל ובתר חזותא אזלינן; והכא ליכא למיקם עליה דמילתא בטיל ברובא).

אי הכי - 'בטל' מיבעי ליה! ועוד תניא: 'רבי יהודה אומר: רואין אותו כאילו הוא יין אדום; אם דיהה מראהו - כשר, ואם לאו - פסול'.

תנאי היא (דרבנן פליגי עליה דרבי יהודה, וכוותייהו קיימינן), דתניא: 'דלי' (טמא) שיש בו יין לבן או חלב (שאינן מראיהן ניכר בתוך המים), והטבילו (ולא שפך מה שבתוכו) - הולכין אחר הדוב (אם לא היה חציו יין, כיון שהטבילו ונתמלא ממי המקוה ורבו המים על היין - טהור); רבי יהודה אומר: רואין אותו כאילו הוא יין אדום: אם דיהה מראהו - כשר, ואם לאו - פסול (וקאמר רבי יהודה: הואיל ואילו יין אדום הוה, כל זמן שאדמומית שלו ניכרת - לא בטיל במים, ואין טבילה עולה לכלי זה אלא אם כן שפך מהן עד שירבו ליכנס לתוכו ממי המקוה כדי להפקיע כל מראה היין הימנו, השתא נמי - כשהוא לבן - רואין אותו כאילו היה אדום; אם ממועט כל כך שהמים הנכנסים לתוכו יש בהן שיעור להפקיע מראיו - כשר, כלומר: עלתה לו טבילה, ואם לאו - פסול; אלמא משערינן מין במינו כמין בשאינו מינו, ולהחמיר: דלא ליבטל ברובא כל דהו),

ורמינהי 'דלי שהוא מלא דוקין והטבילו - כאילו לא טבל' (שהרוק - עב הוא, וחוצץ בפני המים, ואינו בטל במים; ומלא' לאו דוקא, אלא אידי דבעי למיתני מלא מי רגלים' - דדוקא הוא: דאשמעינן רבותא: דלא בעי לבטולינהו, דכיון שעברו מי המקוה על פיו ונשקו לאותן שבתוכו - נעשו חבור להם, וטהר [הדלי], דמי רגלים מין מים הן - תני נמי 'מלא דוקין'); [מלא] מי רגלים - רואין אותו כאילו הן מים (כלומר: אף על פי שמראיהן חלוק מקצת ממראה שאר מים - אפילו הכי, כיון דמין מים הן - לא בעי רובא לבטולי, אלא רואין אותו כו'); מלא מי חטאת (הואיל והן אב הטומאה, וחשיבי משום קדושתיהו) - (לא בטליו) עד שירבו המים על מי חטאת (אין טבילה עולה לכלי עד שישפוך מהם יותר מחציו של כלי, כדי שירבו המים הנכנסין על מי חטאת); מאן שמעת ליה דאית ליה 'רואין'? - רבי יהודה (דשמעת ליה דאמר 'רואין אותו כאילו הוא שני ממראה שלו), וקתני (היכא דשוה מראה הבטל למראה המבטל, כגון מי חטאת: שאין מראיהן חלוק) דסגי ליה ברובא (למבטל, ולא אמרינן 'רואין אותו כאילו הוא יין אדום' להחמיר)!

אמר אביי: לא קשיא

(זבחים עט, א)

הא דידיה הא דרביה (הא דתנן לעיל דרואין אותו כאילו הוא יין אדום' - דרביה הוא, דמחמיר בביטול כי היכי דמחמיר במין ומינו ואמר 'לא בטיל כלל'; ומין בשאינו מינו נמי, דאית ליה דבטל, וקיימא ליה 'כל זמן שמראה המועט ניכר ברוב - לא בטיל' - מחמיר נמי, ואמר: דהיכא דמראיהן שוין, כגון יין לבן במים - דרואין אותו כאילו אדום, ולא סגי ליה ברובא), דתניא [תוספתא קרבנות פ"ח מ"ו]: רבי יהודה אומר משום רבן גמליאל: אין דם מבטל דם (אצל זריקה ואצל כיסוי), אין דוק (הטהור) מבטל דוק (הזב), ואין מי רגלים (טהורים) מבטלינן מי רגלים (של זב, ומטמא, ואף על פי שרבות הטהורות על הטמאות בכלי).

רבא אמר: (לעולם חד תנא היא, וכרביה סבירא ליה, והא דקאמר 'ברובא סגי') - בדלי שתוכו טהור וגבו טמא עסקינן (כגון שנטמא גבו בטומאת משקין, דרבנן - דקיימא לן (כלים פ"ב כ"ה מ"ו, נדה דף טז) תוכו אוננו וידיו טהורין'), דמדינא סגי להו (בכניסת מים לתוכו) בכל דהו (שתעלה טבילה לשפתי, דהא תוכו אין צריך טבילה), ורבנן הוא דגזרו בהו (שיטבלנו יפה), (דאי אמרת דסגי ליה בטבילת גבו -) דילמא חייס עלייהו (על מי החטאת שלא יתערבו מי המקוה לתוכו - ויפסלו) ולא מבטיל ליה (לשפת הכלי - לפיכך גזרו עליו להטבילו ולפוסלו), וכיון דאיכא ריבויא - לא צריך (דהא טבילת תוכו - חומרא בעלמא הוא).

אמר רבא: אמור רבנן בטעמא, ואמור רבנן ברובא, ואמור רבנן בחזותא;
מין בשאינו מינו - בטעמא;
מין במינו - ברובא;

היכא דאיכא חזותא (מילי דלא תלי בטעמא אלא בחזותא, כגון לענין טבילת מקוה) – **במראה** (בחזותא) ;

(הא דריש לקיש דאמר איסורין מבטלין זה את זה -) **ופליגא דרבי אלעזר**, דאמר רבי אלעזר: **כשם שאין מצות מבטלות זו את זו** (כדאמרן לקמן) - **כך אין איסורין מבטלין זו את זו**.
מאן שמעת ליה דאמר 'אין מצות מבטלות זו את זו' ?
הלל היא, דתניא: 'אמרו עליו על הלל הזקן שהיה כורכן בבת אחת ואוכלן' (ולא אתי טעם מרור ומבטל ליה לטעם מצה), **משום שנאמר** (במדבר ט"א) **[בחדש השני בארבעה עשר יום בין הערבים יעשו אתו] על מצות ומרורים יאכלוהו**.

(זבחים עט, ב)

תנו רבנן [תופסתא טהרות פ"ה מ"ג]: **'חרסן של זב וזבה** (עביט של מי רגלים, ונשבר, וחרסיו בלעו ממי רגלים הזבים, והן מטמאין במשא [ולא במגע]: שאף על פי שנבלעו – טמאים, כדתנן במסכת כלים (פ"ט מ"ה); ומייתי לה בגמרא דנדה 'חרסן שבלעו משקין טמאין ונפלו לאויר תנור - התנור טמא, שסוף משקה לצאת בהיסק התנור': **פעם ראשון ושני** (כבסו שתי פעמים) **טמא** (שעדיין לא פלטו ממי רגלים שבו, והן אחד ממעייני הזב), **שלישי** (משנתן לתוכו מים שלשה פעמים) - **טהור** (שפלטו ממי הרגלים הנבלעין בו); **במה דברים אמורים? שנתן לתוכו מים, אבל לא נתן לתוכו מים** (אלא ממי רגלים של אדם טהור, להוציא את של זב הנבלעים בו) - **אפילו עשירי טמא** (דמין במינו לא בטל); **רבי אליעזר בן יעקב אומר: שלישי - אף על פי שלא נתן לתוכו מים - טהור** (ופרכין): מאן שמעת ליה דאמר מין במינו לא בטיל? - **רבי יהודה!** (ושמע מינה: מאן תנא קמא דרבי אליעזר בן יעקב? רבי יהודה היא, וקאמר דמשקין הנבלעין בחדס - בתלתא זימני פלטי) -

ורמינהו [טהרות פ"ד מ"ו]: **'פשתן שטוואתו נדה - מסיטו טהור** (שהרי יבש הרוק, ומשיבש - אינו מטמא, כדאמר במסכת נדה 'מוכי ירוק כעין ריקה') **ואם היה לח - מסיטו טמא** (שהרוק הלח מטמא במשא) **משום משקה פיה; רבי יהודה אומר: אף הרוטבו כמים טמא משום 'משקה פיה'** (בתוספתא דמסכת טהרות: אף המלחלו במים לאחר שיבש - חזר הרוק להיות לח מחמת המים - וטמא משום 'משקה פיה') - **ואפילו טובא** (אפילו כבסו פעמים הרבה - קאמר טמא) ! ?

אמר רב פפא: שאני רוק, דקריר (טרישטריט"ש בלע"ז: נכנס בפשתן בחזקה, וקשה לצאת; אבל ממי הרגלים - לא בליעי בחדס כולי האי).
תוספות ד"ה רבי אליעזר בן יעקב אומר כו'. מכאן ראייה לר"ת דמין במינו בטיל* דקיימא לן: משנת רבי אליעזר בן יעקב קב ונקי.
* שטמ"ק אות יח: בטיל ברובא דאורייתא דקאמר הכא שלישי אף על פי שלא נתן לתוכו מים טהור

נתערב בדם הפסולין - ישפך לאמה [רבי אליעזר מכשיר. אם לא נמלך ונתן - כשר]:

במאי קמיפלגי?

אמר רב זביד: בגוזרין גזירה במקדש (אם עושין סייג בקדשים להרחיק מן העבירה, ולא חיישינן להפסד קדשים: שלא יפסיד את אלו בשביל סייג דאחרים) **קא מיפלגי: דמר** (תנא קמא) **סבר: גוזרין** (הילכך: נתערב דם כשר בדם פסול, או בדם התמצית - ואף על פי שאין בפסול ולא בתמצית כדי לבטל את הכשר - ישפך לאמה, גזירה דילמא אתי לאכשורי נמי היכא דיש בדם הפסול או בדם התמצית כדי לבטל את הכשר; והאי דלא גזרינן הכא בנתערב בדם הבהמה או בדם החיה - משום דחולין בעזרה לא שכיחי, אבל פסולין – שכיחי; וכן תמצית שכיח: דרבה על [דם] הנפש;), **ומר** (ורבי אליעזר) **סבר: לא גוזרין** (אין גוזרין; חשו חכמים שלא להפסיד קדשים מחמת גזירה, הילכך עד שיהא מן הפסול כדי שאילו היו מים לא היה ניכר דם הכשר בו - מכשרינן ליה לזריקה).

רב פפא אמר: דכולי עלמא גוזרין (דלא חשו להפסד קדשים), (ובנתערב בדם הפסולין, דמילתא דשכיחא הוא - לא פליג רבי אליעזר, אלא בנתערב דם התמצית לחוד פליג): **והכא - בדם התמצית מצוי לרבות על דם הנפש קא מיפלגי: מר** (תנא קמא) **סבר שכיח** (פעמים שהוא רבה על דם הנפש, הילכך גזרינן ביה היכא דלא רבה אטו היכא דרבה; ומיהו אם לא נמלך ונתן – כשר, דגזירה בעלמא הוא), **ומר סבר לא שכיח** (ומשום דקא סבר [רבי אליעזר]: דם התמצית של בהמה אינו מצוי להיות רבה על דם הנפש, הילכך - אמאי נגזרו? הוה ליה כנתערב בדם חולין, דלא גזרינן ביה מידי משום דלא שכיח).

בשלמא לרב פפא (דאמר לא פליג רבי אליעזר ברישא) - **היינו דקתני 'נתערב בדם הפסולין ישפך לאמה, בדם התמצית ישפך לאמה'** (משום הכי לא עריב ותני להו

‘ישפך’: דבסיפא פליגי, ורישא דברי הכל), אלא לרב זביד ליערבינהו וליתנינהו
(‘נתערב בדם הפסולים או בדם התמצית ישפך לאמה’) ! ?
קשיא.

משנה :

דם תמימים בדם בעלי מומין (מילתא דשכיחא היא) - ישפך לאמה (גזירה שמא [לא]
ירבה עליו וכשירוהו) ;

כוס בכוסות (נתערב כוס של דם בעלי מומין בכוסות של כשרין, ואינו ניכר) : רבי אליעזר
אומר: אם קרב כוס אחד - יקרבו כל הכוסות; וחכמים אומרים:
אפילו קרבו כולן חוץ מאחד מהן - ישפך לאמה.

(דמים) הניתנין למטה (מן החוט) שנתערבו בניתנין למעלה (בדם חטאת): רבי
אליעזר אומר: יתן למעלה (מתנות חטאת תחילה, ואף על פי שהתחתונים מעורבין בו, הואיל
ואינו מתכוין, ומפני שמצוה להקדים עליונים לתחתונים, כדאמר בפרק ‘כל התדיר’ (לקמן דף טז). ‘שיהו כל החטאות
קודמות לעולות’), ורואה אני את התחתונים מלמעלן כאילו הם מים,
ויחזור ויתן למטה (ונתנת מטה תעלה לו 1) לשפיכת שירים של חטאת 2] ולהתחיל מתנות עולה);
וחכמים אומרים: ישפך לאמה (דלית להו ‘רואין’, ואין משנין בתחתונים בשביל להכשיר
העליונים); ואם לא נמלך ונתן - כשר (העליון, דהא ניתן ממנו למעלה).

(זבחים פ, א)

המשך המשנה

הניתנין במתנה אחת שנתערבו בניתנין במתנה אחת (כגון דם בכור שנתערב בדם
מעשר, בין בבלול בין בכוסות) - ינתנו במתנה אחת (קא סלקא דעתא השתא דאמרין ‘יש בילה’,
וסמכין עליה שיש במתנה זו משניהם, ואם בכוסות - יתן מתנה מזה ומתנה מזה);

מתן ארבע במתן ארבע (כמו דם עולה בדם שלמים או בדם אשם: ששניהם טעונין שתי מתנות שהן
ארבע ושניהם תחתונים) - ינתנו במתן ארבע;

מתן ארבע במתנה אחת (כגון דם עולה בבכור, שהן תחתונים):

רבי אליעזר אומר: ינתנו במתן ארבע (ורואה המתנות היתירות הניתנות מדם הבכור
כאילו הן מים, ואין זה ‘בל תוסיף’);

רבי יהושע אומר: ינתנו במתנה אחת (משום ‘בל תוסיף’, וידי עולה יצא: דכל הניתנין על
מזבח החיצון שנתנן במתנה אחת - כיפר).

אמר לו רבי אליעזר: הרי הוא עובר על ‘בל תגרע’ [דברים ד, ב]: לא תספו על הדבר
אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו לשמר את מצות ה’ אלקיכם אשר אנכי מצוה אתכם?]

אמר לו רבי יהושע: הרי הוא עובר על ‘בל תוסיף’?

אמר לו רבי אליעזר: לא נאמר ‘בל תוסיף’ אלא כשהוא בעצמו.

אמר לו רבי יהושע: לא נאמר ‘בל תגרע’ אלא כשהוא בעצמו;

ועוד אמר רבי יהושע: כשנתת - עברת על ‘בל תוסיף’ ועשית מעשה

בידך; כשלא נתת - עברת על ‘בל תגרע’ - ולא עשית מעשה בידך (ואינו
דומה עושה מעשה ליושב ואינו עושה ואיסור באמיליו) !

גמרא :

אמר רבי אלעזר: לא הכשיר רבי אליעזר אלא שנים שנים, אבל אחד
אחד לא.

מתיב רב דימי: ‘וחכמים אומרים: אפילו קרבו כולן חוץ מאחד מהן
ישפך לאמה’ ! ?

אמר ליה רבי יעקב לרבי ירמיה בר תחליפא: אסברא לך: מאי ‘אחד’?
= זוג אחד;

וצריכא (לפלוגי בתרוייהו רבי אליעזר ורבנן: בבעלי מומין, איברים באיברים, וכוסות בכוסות): דאי
איתמר בהא (דאי אשמעינן באיברים) - בהא קאמר רבי אליעזר (‘יקריבו’), משום
דאיתעביד ביה כפרתו (בהכשר), אבל בהא (אבל גבי כוסות בכוסות, דעיקר בקלקול)
אימא מודי להו לרבנן; ואי איתמר בהא [בכוסות], [הוה אמינא:] בהא
קאמרי רבנן, אבל בהא [אברים] אימא מודו לרבי אליעזר - צריכא.

תנן התם [פרה פ"ט, מ"א]: **צלוחית** (של מי חטאת המוקדשין) **שנפלו לתוכה מים** (דעלמא) **כל שהו: רבי אליעזר אומר:** (הבא להזות מהן על הטמא) **יזה שתי הזאות** (וטהר), **וחכמים פוסלין**.

בשלמא רבנן, סברי 'יש בילה' (כדתנן במתניתין: **אם לא נמלך ונתן – כשר** – אלמא סמכין אבילה, ואמרין לח המתערב בלח – מתערב בכולו, ואין לך טיפה מזה שלא יהא בה מחבירו קצת; והכא נמי: נהי דיש בילה – יש בכל הזאה מן המים הכשירים), **ו'הזאה צריכה שיעור'** (ואין כאן שיעור: שהרי יש בה מן הפוסלת), (ואי משום דמה שתי הזאות –) **ו'אין מצטרפין להזאות'** (קא סברי אין מצרפין אותו למלאות השניה שיעור החסר בראשונה); **אלא רבי אליעזר** (דבחדא לא סגיא ליה ובתרתיה מכשר) – **מאי קסבר? אי קסבר 'אין בילה'** (אין סומכין על כך: דזימנין דלא מיביליל בכוליה) – **כי מזה שתי הזאות מאי הוי? דילמא תרוייהו מיא קא מזי? אלא קא סבר 'יש בילה'** (אי אפשר שלא יבול, וסמכין)? **אי קסבר 'אין הזאה צריכה שיעור'** – למה לי שתי הזאות? **אלא קסבר 'הזאה צריכה שיעור'**; ואי קסבר 'אין מצטרפין להזאות', **כי מזה שתי הזאות מאי הוי? ואי נמי מצטרפין להזאות** – מי יימר דמלא ליה שיעורא (שמא רוב שתיהן מן השאובין, ואין בשתיהן כדי הזאה כשירה)?

אמר ריש לקיש: לעולם (קסבר) יש בילה (כדשמעינן ליה במתניתין), (והאי דבעי תרתי – משום ד) **הזאה צריכה שיעור** (ומצטרף להזאות), (ודקשיא 'מי יימר דמלא שיעורא?') **והכא במאי עסקינן?** – **כגון שנתערבו אחת באחת** (שיעור הזאה מזו ושיעור הזאה מזו, ונתערבו; הילכך: כי מזה שתי הזאות – על כרחך מלי ליה שיעורא, שהרי לא היו מן הפסולין כאן אלא כדי הזאה אחת והוא הזה שתיים! ואחת באחת' לאו דוקא נקט, דאם היו מן הכשירים הרבה – כל שכן דכשר כי מזה שתי הזאות, דטופיינא דכשירין מהיכא תיתי למיפסל? אלא משום פסולין נקט לה; ו'יש בילה' גרס בדריש לקיש: דכיון דאמר 'הזאה צריכה שיעור' – מאי דוחקיה למימר דלרבי אליעזר 'אין בילה' לאקשורי מתניתין עלה ולאוקמי מתניתין בשינויי דחיקא, כדלקמן?).

רבא אמר: לעולם יש בילה, והזאה אין צריכה שיעור (ושתי הזאות דקאמר – לאו למלווי שיעורא, אלא), **וקנסא דקנסו רבנן, כי היכי דלא משתרש ליה** (שלא ישתכר בפילה זו: להרבות מימיו במים פסולין).

רב אשי אמר: אין בילה יזה שתי הזאות (הגירסא הזו משובשת בספרים, ונראה בעיני דהכי גרסינן: 'רב אשי אמר: מים כל שהוא' תנן, ואין בילה – יזה שתי הזאות; וסבירא ליה לרב אשי הזאה אין צריכה שיעור, כרבא; ומיהו קנסא לית ליה; הילכך: אי הוה סבירא ליה 'יש בילה' – בחדא הוה סגי ליה, ושתי הזאות לרבי אליעזר – משום דקסבר אין בילה, הילכך: אי מדי חדא – שמא אין כאן מן הכשירין כלום, אבל כי מדי תרתי – אי אפשר דליכא בחדא מינייהו מן הכשירין (כלום), דהא אין כאן מן הפסולין אלא כל שהוא! והיינו טעמא דלא משני בלישנא 'דנתערבו אחת באחת': דאם כן – הוי משמע 'יש שיעור להזאה', ואיהו – 'אין הזאה צריכה שיעור' סבירא ליה; להכי דק לישנא דמתניתין, דקתני 'כל שהוא': דאין לך בהזאות פחותה מכאן, ואי אפשר שיהו כל הזאות הללו מן הפסולין ואפילו הן קטנות מאד; ולקמן מוטיב ליה ממתניתין).

מיתיבי: 'רבי אומר: לדברי רבי אליעזר (דמכשיר בשתי הזאות): הזאה כל שהוא מטהרת (דשמא אין אחת מהן הזאה ברורה: שלא יהא בה מן הפסולין; אלמא סבירא ליה דהזאה כל שהוא מטהרת), (1) **הזאה אין צריכה שיעור, הזאה – מחצה כשר ומחצה פסול'** (ולא תימא 'הזאה כל שהוא – היא דכשירה, ומיהו לא יהיה עמה תערובת פסול', אלא אפילו יש בה תערובת פסול – מכשר; אלמא טעמא דרבי אליעזר דבעי תרתי – לאו משום צירוף הוא: לצרפו לכשיעור, דהא קתני 'אין צריכה' – וקשיא לדיש לקיש!)?

(זבחים פ, ב)

ועוד: תניא בהדיא: 'הניתנין למעלה שנתערבו בניתנין למטה: רבי אליעזר אומר: יתן למעלה (קא סלקא דעתא דם חטאת בדם עולה – יתן למעלה' – להכשיר חטאת, דמצוה להקדים עליונים לתחתונים, כדאמר לקמן בפרק 'כל התדיר' (דף טז)) / ורואה אני את ההתחתונים למעלה כאילו הן מים], והתחתונים עלו לו (כשיחזור ויתן שיריים למטה, לשם שיריים עלו לו – ואף למתן דם עולה) – **ולרבנן (ישפך לאמה) – ואי אמרת 'אין בילה'** (חטאת) **אמאי עלו לו? דילמא קיהיב עליונים למטה והתחתונים למעלה** (דלמא לא יהיב למעלה אלא תחתונים)? (תיובתא לרב אשי, דאמר 'טעמא דבעי תרתי – משום דאין בילה הוא' דשמעינן לרבי אליעזר דאית ליה בילה! אלמא שמעינן מהנך תרתי מתנייתא דטעמא דרבי אליעזר כרבא: דבחדא נמי מיתכשר, אלמא קנסא הוא!)

הכא במאי עסקינן? – כגון דאיכא רובא עליונים וקא יהיב למעלה שיעור תחתונים (כל שיעור שיש בו מן התחתונים) **ועוד** (דממה נפשך הוא יהיב למעלה מן העליונים). (ולהכי מוקי לה ברובא עליונים: משום דלא מתרץ ליה 'והתחתונים עלו לו' אלא בהכי, כדמסיק לה למילתיה:)

הא 'תחתונים עלו לו' קתני (קסלקא דעתא אף בעולה קאמר דעלתה, ואי דיהיב למעלה שיעור התחתונים ועוד - היכי מיתכשרא עולה? דילמא כל מה שהיה בכאן מדם העולה נתן למעלה) ? (ומשני: דמאי 'תחתונים עלו לו' דקאמר?) לשם שירים (לשם שיריים דחטאת קאמר, הצריכין לישפך ליסוד; וכיון דרובא עליונים, כי נתן למעלה כשיעור תחתונים ועוד - דאיכא מדם החטאת למעלה ולמטה - אפילו כל הניתן למעלה מן העליונים הוא, אכתי פש ליה מיניה למטה! אבל אי לאו רובא עליונים, כיון דיהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד, כדי להכשיר החטאת - תו לא מתוך ליה 'תחתונים עלו לו' אפילו לשיריים: דדילמא כל דם העליונים למעלה ניתן, ואין כאן שיריים! או שמא כל דם התחתונים למעלה ניתן, ואין כאן משל עולה למטה כלום) !

תא שמע: 'נתן למטה ולא נמלך' (דאי נמלך לרבי אליעזר הוה אמרין ליה 'נתן למעלה, דמצוה להקדים עליונים לתחתונים' בפרק 'כל התדיר' (שם); ולרבנן - ישפך לאמה) : רבי אליעזר אומר : יחזור ויתן למעלה (ושניהם כשרין; כדסלקא דעתא לרבי אליעזר דיש בילה; ולרבנן ישפך לאמה, והעולה כשירה, דיש בילה, ולמעלה לא יתן: דאסור לשנות בתחתון מפני הכשר עליון, ולא אמרין 'רואין אותו למעלה כאילו הוא מים'; והכי תניא לה בתוספתא [לא מצאתי בתוספתא שלנו] , והתחתונים עלו לו' ! ? הכא נמי ברובא עליונים, וקא יהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד (ועליונים הוא דכשרים, ולא תחתונים) . והא 'תחתונים עלו לו' קתני (כלומר: עלו לו למפרע; ולשון קושיא הוא) ! ? (ומשני ליה:) לשם שירים .

תא שמע: 'נתנן למעלה ולא נמלך' (מתחילתו; דאי נמלך - הוה אמרי ליה רבנן 'ישפך לאמה': שלא לשנות בתחתונים) - (וכיון דנתן למעלה) אלו ואלו מודים שיחזור ויתן למטה, ואלו ואלו עלו לו' (ושניהם כשרים) ' (דכיון דניתן למעלה - אפילו חכמים מודו שיחזור ויתן למטה לכתחילה אם בא לימלך, דאינו משנה בנתינה זו בעליונים, שהרי מה שיש כאן מן העליונים - שיריים הן, דרבנן אית להו בילה, וכבר ניתן מן החטאת למעלה, ומעתה מצות שיריים לינתן למטה כתחילת עולה) ? הכא נמי ברובא עליונים, וקא יהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד (ולרבי אליעזר, דלית ליה בילה - אין כשר אלא חטאת; ולרבנן, דאית להו בילה - שניהם כשרין; שהרי יש משניהם למעלה ולמטה) .

והא 'אלו ואלו עלו לו' קתני ? 'אלו ואלו עלו לו' (הוא ד) קתני !! : סיפא מי קתני 'אלו ואלו מודים' ? 'אלו ואלו מודים' קא, (אלא) אתאן לרבנן (רבנן הוא דקאמרי לה) , דאמרי 'יש בילה' (אבל לרבי אליעזר - אין כשר אלא עליון) .

תא שמע: 'הניתנין במתנה אחת שנתערבו בניתנין במתנה אחת - ינתנו במתנה אחת' (ורבי אליעזר - דאיירי בסיפא דמתניתין - היא) ; ואי אמרת אין בילה - אמאי ינתנו במתנה אחת? דילמא מהאי קיהיב ומהאי לא קיהיב ?

כגון שנתערבו אחת באחת (שיעור מתנה מזה ושיעור מתנה מזה ועוד; וקתני 'נתנו במתנה אחת' = בשביל כל אחד קאמר, דהיינו: שתי מתנות, דנמצאו שתייהן במזבח) .

מתן ארבע במתן ארבע ?

הכא נמי : שנתערבו ארבע בארבע (שיעור ארבע מתנות בשיעור ארבע מתנות; ודקתני 'נתנו במתנות ארבע' = ארבע בשביל זה וארבע בשביל זה) .

מתן ארבע במתנה אחת (וקאמר רבי אליעזר 'נתנו במתנת ארבע': שמצוה להקדים מתן ארבע למתן אחת, כדאמרין ב'כל התדיר' (שם) ורואה אני את תוספת מתנות הבכור כאילו הם מים) -

(זבחים פא, א)

וכי תימא הכא נמי בנתערב באחת (מתנה אחת מן הבכור בשיעור ארבע מתנות מן העולה, ודקאמר 'נתנו במתן ארבע' = ינתנו חמשתן קאמר: שיהו ניתנין ארבע מתנות ודאי מן העולה, ואתא רבי יהושע למימר 'יש בילה', ודיו במתנה אחת על שניהן, ולא יעבור על 'בל תוסיף' - דלית ליה 'רואין'), אי הכי 'אמר לו רבי יהושע: הרי הוא עובר על כל תוסיף' - הכא 'בל

תוסיף' מהיכא (הרי אין כאן מן הבכור אלא כדי מתנה אחת) ?

אלא אמר רבה : (כל הנך שנויי דשניין - לא תשנינהו! דודאי 'התחתונים עלו לו' דקתני - בין לשם שיריים בין לתחילת עולה קאמר, ומתניתין - דמתן ארבע במתנה אחת, בדאיכא טובא מכל חד קאמר, ואפילו הכי לא תשמע מינה לרבי אליעזר 'יש בילה' - ותקשה לרב אשי) בבבול לא פליגי ; כי פליגי -

בכוסות (דאיכא לשנויי הא דמתניתין דעליונים ותחתונים, ומתניתין דמתן ארבע במתן אחת - לאו בבבול פליגי, אלא בתערובת כוסות) : לרבי אליעזר אית ליה 'רואין', לרבנן לית להו

‘רואין’ (וקאמר רבי אליעזר בעליונים ותחתונים דיתן שניהם למעלה ולמטה, ושניהם כשרין, ורואה אני את דם עולה למעלה כאילו הוא מים, וכן בעולה ובכור: נותן ארבע מכל כוס וכוס, ורואה אני את התוספת כאילו הוא מים; ורבנן - לית להו ‘רואין’, וישפך לאמה; ואף על גב דהך פלוגתא בבלול - נמי איכא לאיפלוגי בהכי, ועוד פליגי נמי ביש בילה ואין בילה - מיהו הך מתניתא דקתני ‘והתחתונים עלו לו’ - דמשמע יש בילה, ומתניתין נמי: דקתני ‘הרי הוא עובר על בל תוסיף’ - דמשמע דבאיעריב טובא קאי, ואפילו הכי מכשר - משמע דיש בילה, ועל כרחך לאו בבלול קיימי: דלעולם לרבי אליעזר אין בילה; ואי בבלול לא הוה מכשיר רבי אליעזר: לא בבכור בעולה - דדלמא מהאי קא יהיב ומהאי לא קיהיב, אלא אם כן נתערבו ארבע באחת, וכן בעולה ושלמים אלא אם כן נתערבו ארבע בארבע; ולא בחטאת ועולה אלא ברובא עליונים וקיהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד - וחטאת לבדה תעלה לו; ולרבנן ישפך לאמה, דלית להו ‘רואין’).

ובבלול לא פליגי? והתניא: אמר רבי יהודה: לא נחלקו רבי אליעזר וחכמים על דם חטאת שנתערב בדם עולה - שיקרב (דרבנן נמי אית להו ‘רואין’, ומתניתין - לאו רבי יהודה היא); ברובע ונרבע - שלא יקרב; על מה נחלקו? על דם תמימה שנתערב בדם בעלת מום: שרבי אליעזר אומר ‘יקרב’ (ואפילו לא קרב אחד מהם, דדריש מום בם לא ירצו לכם [ויקרא כב, כח] - בעיניה משמע, הא על ידי תערובת - ירצו) - בין בבלול בין בכוסות [ורואה אני דם בעת מום למעלה כאילו הוא מים], וחכמים אומרים: לא יקרב (ומדרבי יהודה נשמע לרבנן, דפליגי עליה במתניתין, ומוקמי פלוגתא ב‘רואין’ אף בחטאת ועולה, דבין בבלול בין בכוסות קיימי, וקתני לרבי אליעזר: התחתונים עלו לו! וגבי עולה ובכור נמי מכשיר, במתניתין; אלמא יש בילה).

(ומשני): **רבי יהודה** (דמוקי פלוגתא בבעלת מום) - **אליבא דרבי אליעזר מתני** (דאין כשר לרבי אליעזר אלא אחד), (ומתניתין) **בין בבלול בין בכוסות** (ומוקי לה רב אשי לרבי אליעזר כגון דרובא כשר, וקיהיב במזבח שיעור בעלת מום ועוד), **ורבנן** (אבל לרבנן - דפליגי עליה דרבי יהודה, ומוקמינן פלוגתא אף בהיכא דשניהם כשרין, ומכשר להו לתרווייהו) - **בכוסות פליגי** (רבי אליעזר ורבנן, ומשום הכי מכשיר רבי אליעזר בתרווייהו, דאי בבלול - לא הוה מכשר אלא בחד, כדאוקימנא לעיל).

אמר אביי: לא שנו (הך פלוגתא דחטאת ועולה דמתניתין דלעיל, דאמרי רבנן *‘ישפך לאמה’*) **אלא** (ב) **תחלת חטאת ועולה** (שנתערבו לפני מתן דם - בההיא פסלי רבנן, דלית להו ‘רואין’, ואסור לשנות את מקומן: לתת את העולה למעלה מן החוט, מפני הכשר חטאת), **אבל סוף חטאת ועולה** (שנתערב בתחלת עולה: שנתערבו שירי חטאת בתחילת עולה) - **דברי הכל מקום עולה מקום שיריים** (אין כאן מחלוקת, ויתנה למטה מן החוט, דמקום תחילת מתן עולה כשר לשירי חטאת, ויזרקם לקיר המזבח, ומאיליהן שותתין ליסוד, ואין כאן שינוי מקום). **אמר ליה רב יוסף: הכי אמר רב יהודה: שיריים צריכין איצטבא** (שישפכם על גבי היסוד ממש, העשוי כאיצטבא, ולא יזרקם לקיר הזקוף כמשפט עולה; ובסוף חטאת ועולה נמי לרבנן ישפך לאמה; ולקמן מוטיב ליה מהא דתניא לעיל *‘נתן למעלה ולא נמלך אלו ואלו מודים שיחזור ויתן למטה’*).

וכן אמר רבי שמעון בן לקיש: לא שנו אלא תחלת חטאת ועולה, אבל סוף חטאת ועולה - דברי הכל מקום עולה מקום שיריים. **אמר רבי יוחנן, ואיתימא רבי אלעזר: עדיין היא מחלוקת** (אף בסוף חטאת ותחילת עולה, דלאו חד מקום הוא! ולרבי אליעזר - דאית ליה ‘רואין’ - כשר, ולרבנן ישפך לאמה).

מתיב רב הונא בר יהודה: (בבכור כתיב: [במדבר יח, יז] *‘אך בכור שור או בכור כשב או בכור עז לא תפדה קדש הם’* [את דמם תזרק על המזבח ואת חלבם תקטיר אשה לריח ניחח לה]) - (ומשמע ליה ‘הם’ - בהוייתן יהו) **שאם נתערב בדם קדשים אחרים** (לא אבדו את שמם, ו) **‘קרבן’**; מאי לאו סוף עולה ובכור, ושמע מינה מקום עולה מקום שיריים? (ולרבנן מיתוקמא כגון שנתערב בתחתונים כמותו, ולא בחטאת, ומאי לאו דאיערב בסוף עולה - שהוא שיריים, והולכין למקום שירי חטאת, כדאמרן ב‘איזהו מקומן’ (לעיל נא). ‘יתן יסוד למזבח של עולה’, וקתני דתחילת בכור כשר בו לכתחלה, שמקומו = מקום תחילת עולה; אלמא מקום תחילת עולה ותחלת בכור - הוא מקום כשר לשפיכת שיריים לכתחלה)!

לא, תחילת עולה ובכור (דשניהם - מקום אחד להם; וכיון דלרבנן יש בילה - שניהם כשרין). **ומאי קא משמע לן** (קרא, הואיל ומקום אחד להן)?

דאין עולין מבטלים זה את זה (ואפילו אחד מרובה על חבירו - לא בטל המועט). **האי - מ’ ולקח מדם הפר ומדם השעיר’** [ויקרא טז, יח]; **ויצא אל המזבח אשר לפני ה’ וכפר עליו ולקח מדם הפר ומדם השעיר ונתן על קרנות המזבח סביב** [נפקא (במנחות, ב’הקומץ רבה’ (דף כב.) שמערבין דם פר ודם

השעיר של יום הכפורים במתן דם קרנות המזבח הפנימי, והדבר ידוע שדם הפר מרובה מדם השעיר; מכאן לעולין שאין מבטלין זה את זה) ?
תנאי היא: איכא דנפקא ליה מהכא, ואיכא דנפקא ליה מהכא (ולקמן מפרש פלוגתא בשמעתא) .

מתיב רבא: (גבי עולה קאי בתורת כהנים [ספרא ויקרא דבורא דנדבה פרשה ד משנה ז, בשנויים]) (ויקרא א, ה) [ושחט את בן הבקר לפני ה'] **והקריבו בני אהרן את הדם וזרקו את הדם** [על המזבח סביב אשר פתח אהל מועד]; **מה**

(זבחים פא, ב)
תלמוד לומר: 'דם' 'דם' ('והקריבו בני אהרן וזרקו אל המזבח' היה לו לומר, ואין צריך לכתוב 'דם' דמה יש לו לקבל ולזרוק על ידי שחיטה אם לא דם) ?
שיכול: אין לי אלא אלו שנתערבו בתמורתה, שאף מחיים תקרב; מניין לרבות תודה ושלמים?
מרבא אני תודה ושלמים, שבאין בנדר ונדבה כמותה;
מניין לרבות את האשם?
מרבא אני את האשם שטעון מתן ארבע כמותו;
בכור ומעשר ופסח מניין?
תלמוד לומר: 'דם' 'דם'.

גירסת רש"י, על פי שטמ"ק א: [מתיב רבא: **והקריבו וזרקו** - מה תלמוד לומר 'דם' 'דם' ?

מניין אתה אומר נתערב דם עולה בדם העולה, דם עולה בדם תמורה, דם עולה בדם חולין - **יקרבו? תלמוד לומר: 'דם'** (חד מינייהו דריש, ומשמע ליה: את הדם בכל מקום שהוא - שמו עליו, ולא בטל);
יכול אין לי אלא אלו יקרבו, שאף אם נתערבו מחיים יקרבו (באלו הוא דקא מרבינן מיניה דיקרבו, שכן תערובתן ראויה לקרב - אפילו נתערבו בהמה בבהמה מחיים, דהא עולה בתמורה או בעולה אחרת תנן במתניתין: **קדשים בקדשים מין במינו זה יקרב לשם מי שהוא זה יקרב לשם מי שהוא** וכן בנתערבו בחולין תמימין תנן לעיל (דף עא:)) **ימכרו החולין לצרכי אותו המין** והדר הוו להו 'קדשים בקדשים, מין במינו'; **מניין אפילו נתערב באשם** (יקרב, ואף על פי שאינו מינו, ואם נתערב מחיים - לא היה קרב, כדתנן (שם) 'קדשים בקדשים... מין בשאינו מינו ירעו')? **אביא אני את שנתערב באשם** (מהאי רבויא גופיה, ולא בעי קרא אחרנא, הואיל) **שאלו ואלו קדשי קדשים** (אף על גב דאם נתערבו מחיים - לא קרב: התם - משום דאית להו תקנתא ברעיהו הוא); **מניין אפילו נתערב כתודה ושלמים?**
אביא אני שנתערב כתודה ובשלמים שאלו ואלו מתן ארבע; מניין אפילו נתערב בככור ובפסח?

תלמוד לומר: 'דם' 'דם' (להכי איצטריכו דם דם תרי זימני) - כך גירסת רש"י ז"ל וס"י.¹
מאי? - לאו סוף עולה ובכור, ושמע מינה: מקום עולה = מקום שירים?

לא תחילת עולה ובכור.
ומאי קא משמע לן? דאין עולין מבטלין זה את זה? מ'ולקח מדם הפר ומדם השעיר [ויקרא טז, יח: ויצא אל המזבח אשר לפני ה' וכפר עליו ולקח מדם הפר ומדם השעיר ונתן על קרנות המזבח סביב] **נפקא?**

תנאי היא: איכא דנפקא ליה מהכא ואיכא דנפקא ליה מהכא.
והני (תלתא) תנאי (דאיפליגו במילף לעולין שאין מבטלין זה את זה - מתלתא קראי) **מ'ולקח מדם הפר ומדם השעיר' לא ילפי** (לשון בעיא הוא) ?

קסברי (תרי תנאי דשמעתין): **אין מערבין** (דם פר ושעיר) **לקרנות** (למתן דם קרנות מזבח הפנימי; ומאי 'ולקח מדם הפר ומדם השעיר'? - מזה בפני עצמו ומזה בפני עצמו; ופלוגתא דרבי יונתן ורבי יאשיהו

¹ וכך הגירסא בסיפרא פרשת ויקרא דבורא דנדבה פרשה ד משנה ו: **והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם וזרקו את הדם**; מה תלמוד לומר 'דם' 'דם' ?
מניין אתה אומר נתערב עולה בדם עולה, דם עולה בדם תמורה, דם עולה בדם חולין - **יקרב? תלמוד לומר 'דם' 'דם'.**

יכול אפילו נתערבו באלו יקרבו, שכן אפילו נתערבו חיים יקרבו, ומניין אפילו נתערב באשם?

אביא את שנתערב באשם: שאלו ואלו קדשי קדשים.

ומניין אפילו נתערב בשלמים ובתודה?

אביא את שנתערב בשלמים ובתודה, שאלו ואלו מתן ארבע.

ומניין אפילו נתערב בככור ובמעשר ובפסח?

אביא את שנתערב בככור ובמעשר ובפסח - תלמוד לומר 'דם' 'דם'.

היא במסכת יומא (דף נ:); מ'דס' 'דס' לא יליף - 'דס' 'דס' לא משמע להו (לתנא דהקומץ ולתנא דקדש הם); אלא מ'קודש הם' [במדבר יח:יז] אך בכור שור או בכור כשב או בכור עז לא תפדה קדש הם את דמם תזרק על המזבח ואת חלבם תקטיר אשה לריח ניחח לה' - מאי טעמא לא ילפי?

קסברי: קודש הם: הם קריבין, ואין תמורתן קריבה (ולא למידרש ביה בהווייתן יהו אתא).

ואידך?

נפקא ליה מ' [אך בכור אשר יבכר לה' בבהמה לא יקדיש איש אתו] אם שור אם שה לה' הוא' [ויקרא כז, כו]: הוא קרב, ואין תמורתו קריבה.

תא שמע (מתניתין, דפליגי ביה רבי אליעזר ורבנן בניתנין למעלה שנתערבו בניתנין למטה): 'נתן למעלה ולא נמלך - אלו ואלו מודים שיחזור ויתן למטה, אלו ואלו עולין לו'; מאי? לאו (פלוגתייהו) דאיערוב חטאת ועולה (בחטאת שנתערבה בעולה הוא, כדקטלקא דעתא עד השתא), וכיון דיהיב ליה למעלה הוה להו שירים, וקתני 'אלו ואלו מודים שיחזור ויתן למטה' (דאפילו לרבנן יחזור ויתן למטה לכתחלה, ואף על גב דנתערבו השתא סוף חטאת ועולה), ושמע מינה מקום עולה מקום שירים (חד מקום הוא)!!

כי אתא רב יצחק בר יוסף, אמר: אמרי במערבא: הכא במאי עסקינן? - (רישא דפלוגתא) כגון דאיערב חטאת החיצונה בשירים (כגון דאיערב תחלה חטאת החיצונה בשירי חטאת הפנימית - דאינהו 'שירים' סתמא; הלכך: נתן למעלה ולא נמלך - דאי נמלך לרבנן ישפך, דהוה להו 'ניתנים בפנים שחזר ונתן מהם בחוץ' - בקרנות, והוי שלא במקומו, אבל מכי נתן למעלה משניהם - הוה להו שירים ושירים, ושניהן ביסוד, וכרבי ישמעאל, דאמר 'זה וזה יסוד מערבי', או כרבי שמעון, דאמר: זה וזה יסוד דרומי (לעיל דף נג)).

אמר ליה אביי: ונימא מר 'כגון דאיערב (חטאת החיצונה) בשירים' (כלומר: בשירי חיצונה כמותה, דהכי שפיר טפי: שמקום שיריהן שוה לדברי הכל)?

דלמא הא (האי דאוקמה אף בשירי פנימית) קא משמע לן: אפילו למאן דאמר 'שירים (הפנימיים) מעכבין' - (הני מילי כי לא יהיב מיניהו מדי, אבל) חסרו (מקצתן לאחר מתן דמים על המזבח הפנימי) - אין מעכבין (אין החסרון מעכב, ושופך השאר ליסוד, דהא הכא חסרו שירים הפנימיים בשנתן דמיהן למעלה, ואפילו הכי מתכשרי).

אמר ליה רבא תוספאה לרבינא: הא אוקימנא ההיא ב'רובא עליונים וקא יהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד' (והא דקא יהיב למטה מן הדם - לשם שירי חטאת הוא דקא יהיב, אבל עולה לא מיתכשר, דהא יהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד, ואי נמי מוקמת לה בתערובת חטאת ועולה - לא שמע מינה 'מקום עולה מקום שירים': דכיון דעולה לא מיתכשרא - לא זריק להו במקום עולה אלא באיצטבא, ומאי דוחקיה לאוקמה בחטאת ושירים)!!

אמר ליה: הני מילי (הנך שינויי דשנינו לעיל) למאן דאמרו מעיקרא (למאי דהוה סלקא דעתא מעיקרא דבבלול פליגי, והוה מהדרינא אשינויי דחיקי לאוקומי לדרב אשי, דאמר לרבי אליעזר) 'אין בילה' (דלא תיקשי ליה הנך מתנייתא); מסקנא (דשינויו) - בכוסות פליגי (הדרנא בן, ואוקימנא לשינוי דפלוגתא דידהו בהך מתניתין - בתערובות כוסות הוא, ומתרוייהו קאמר רבי אליעזר דליתבי למעלה ולמטה ושניהן כשירין, והיכא דנתן למעלה ולא נמלך - דברי הכל יתן למטה, ואלו ואלו עלו; ואי הוה מוקי לה רב יצחק בחטאת ועולה - הוה קשיא ליה).

משנה:

הניתנין בפנים שנתערבו ניתנין בחוץ - ישפכו לאמה (דלית לן 'רואין', ואסור לשנות באלו מפני הכשירן של אלו); (ובגמרא פריך: וניפלוג נמי רבי אליעזר בהא, דהא אית ליה 'רואין')?

נתן בחוץ וחזר ונתן בפנים - כשר;

פנים וחזר ונתן בחוץ: רבי עקיבא פוסל (בחיצון), וחכמים מכשירים (בכל קרבנות חוץ מחטאת החיצונה, דמיפסלא משום וכל חטאת אשר יובא [מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל באש תשרף] [ויקרא יב, כז]); שרבי עקיבא אומר: כל דמים שנכנסו לכפר בהיכל - פסולין, וחכמים אומרים: חטאת בלבד.

רבי אליעזר אומר: אף האשם, שנאמר (ויקרא יז, ט) כחטאת כאשם [תורה אחת להם הכהן אשר יכפר בו לו יהיה].

גמרא:

וּנִיפְלוּג נְמִי רַבִּי אֲלִיעֶזֶר בְּהָא?!
הֵיכִי לִיעֲבִיד? נִיתִיב בַּחוּץ וְהָדָר נִיתִיב לַפָּנִים? - כֶּשֶׁם שִׁמְצוּה
לְהַקְדִּים עֲלִיוֹנִים לְתַחְתּוֹנִים (דָּס חֲטָאֵת לְדָס עוֹלָה, כְּדָאמֵר ב'כָּל הַתְּדִיר' (לְקַמֵּן דִּף פֶּט.)) - כֵּן
מִצּוּה לְהַקְדִּים פָּנִים לַחוּץ (דְּפָנִים חֲשׁוּב)!

(זִבְחִים פַּב, א)
וְנִיתִיב לַפָּנִים וְהָדָר נִיתִיב לַחוּץ (דְּהָא לְרַבִּי אֲלִיעֶזֶר שְׁאָר דְּמִים הִנְכַּסְתִּין לְהִיכָל כְּשֶׁרִין, חוּץ
מִחֲטָאֵת וְאַשֶׁם, כְּדֻקְתָּנִי מִתְנִיתִין)? - כִּיּוֹן דְּאִיכָא חֲטָאֵת וְאַשֶׁם (שֶׁאִם נִתְעַרְבוּ דָּמָס בְּדָמִים
הַפְּנִימִיִּים לֹא מִצִּי לְמִימֵר יִתֵּן בְּפָנִים וְאַחֵר כֵּן יִתֵּן בַּחוּץ), דְּכִי נִכְנָס דְּמָן פְּסוּלִין (מִשּׁוּם
דְּמִיפְסָלִי חִיצוֹנִים) - לֹא פְּסִיקָא לִיה (וְאִי תִּימָא לִיפְסָלִינָהּ לְחִיצוֹנִים לְהַכְשִׁיר פְּנִימִיִּים - לְמִפְסָלִינָהּ
בִּידִים לֹא קָאֵמֵר רַבִּי אֲלִיעֶזֶר, וּמוֹטָב לְהַמְתִּין עַד שִׁקִּיעַת הַחֲמָה, וִיפְסָלוּ מֵאֲלִיָּהּ וִישְׁפְּכוּ לְאִמָּה) .

שְׁהִיָּה ר"ע אֹמֵר נְכַל דְּמִים שֶׁנִּכְנָסוּ לְכַפֵּר בְּהִיכָל - פְּסוּלִין, וְחֲכָמִים אֹמְרִים:
חֲטָאֵת בְּלִבָּד :
אִמֵּר רַב יְהוּדָה אִמֵּר שְׁמוּאֵל: מִשָּׁל דְּרַבִּי עֲקִיבָא (דְּמִשְׁמַע לִיה שְׁאָר כָּל הַדְּמִים בְּכָלל
[וִיקָרָא ו.כ.] וְכָל חֲטָאֵת אֲשֶׁר יוּבָא מִדְּמָה [אֵל אֶהֱל מוֹעֵד לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ לֹא תֹאכַל בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹף]) לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה?
לְתַלְמִיד שֶׁמִּזֵּג לְרַבּוֹ בַּחֲמִין, וְאִמֵּר לוֹ "מִזּוּג לִי"; אִמֵּר לוֹ "בְּמָה"?
אִמֵּר לוֹ: "לֹא בַּחֲמִין אֲנִי עֹסְקִין?" (וְכִיּוֹן שְׁאִנִּי אֹמֵר לֵךְ "מִזּוּג" סָתֵם - בַּחֲמִין הֵייתִי אֹמֵר
לְךָ: עֲכָשְׁיוֹ (הִנְנִי אֹמֵר לְךָ) בֵּין בַּחֲמִין בֵּין בְּצוֹנָן" (כְּלוּמֹר: הַעוֹסֵק בַּדְּבָר - אֵין רִגְלִי
לְהַזְכִּירוֹ כְּשֶׁמְדַבֵּר בּוֹ, וְאִם מִזְכִּירוֹ - בְּדַעְתּוֹ לְהוֹסִיף אַחֲרָיו עִמּוֹ וְאֹמֵר: אִף זֶה שְׁהֵייתִי עוֹסֵק בּוֹ יֵהָא בְּכָלל);
הַכָּא נִמִּי: מְכַדִּי בַּחֲטָאֵת עֹסְקִין וְאִתִּי (כּוֹלָה פְּרִשָּׁה), 'חֲטָאֵת' דְּכָתֵב רַחֲמָנָא
לְמָה לִי (לְמָה לִי לְכַתּוֹב וְאִם יוּבָא מִדְּמָה וְגו')? לֹא חֲטָאֵת קָאֲמִינָא לֵךְ? אֵלָּא (הֵכִי קָאֵמֵר:
לֹא חֲטָאֵת לְחוּד קָאֲמִינָא, אֵלָּא) כָּל קִדְשִׁים (אִף חֲטָאֵת כְּשֶׁאֵר קִדְשִׁים 'אֲשֶׁר יוּבָא וְגו': דְּלֹא תִימָא חֲטָאֵת
לֹא תִיפְסוּל, שְׁכֵן מִצִּינוּ חֲטָאֵת נִכְנָסֵת לְהִיכָל בַּחֲטָאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת) .
מִתְקִיף לֵה רַב הוֹנָא בְּרִיה דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ: מְכַדִּי אִיתְרַבּוּ כָּל קִדְשִׁים (מֵהָאִי
קֹרָא) לְעִנִּין מְרִיקָה וְשִׁטְיָפָה (לְעִנִּין שִׁיְהוּ טַעוֹנִים מְרִיקָה וְשִׁטְיָפָה כְּלִי מִתְכּוֹת שֶׁנִּתְבַּשְׁלוּ בָּהֶן,
כְּדִילְפִּינָן בְּפֶרֶק ד'ס חֲטָאֵת' (לְקַמֵּן צו:)) מ'קִדְשׁ קִדְשִׁים הֵיאָ וְסִמֵּךְ לִיה 'וְכָל חֲטָאֵת אֲשֶׁר יוּבָא')? 'חֲטָאֵת' דְּכָתֵב
רַחֲמָנָא לְמָה לִי (אִי שְׁאָר קִדְשִׁים נִמִּי מִיפְסָלִי - לְמָה לִי לְמִיכְתֵּב 'חֲטָאֵת'? לִיכְתּוֹב 'אֲשֶׁר יוּבָא מִדְּמָה'?)?
- שְׁמַע מִינָהּ: חֲטָאֵת - אֵין (חֲטָאֵת דּוּקָא קָאֵמֵר), מִיִּדִּי אַחֲרִינָא - לֹא! (מִסְקָנָא
דְּקוּשִׁיא הֵיאָ:) וְהָא לֹא דְמִיָּא אֵלָּא לְתַלְמִיד שֶׁמִּזֵּג לְרַבּוֹ בֵּין בַּחֲמִין בֵּין
בְּצוֹנָן, וְאִמֵּר לוֹ "אֵל תִּמְזוּג לִי אֵלָּא חֲמִין"!
אֵלָּא טַעֲמָא דְּרַבִּי עֲקִיבָא מ'חֲטָאֵת' ו'כָּל חֲטָאֵת' ([וִיקָרָא ו.כג.] וְכָל חֲטָאֵת אֲשֶׁר יוּבָא מִדְּמָה
אֵל אֶהֱל מוֹעֵד לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ לֹא תֹאכַל בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹף]) דְּתַנִּיא [סְפָרָא צו פֶּרֶק ח מִשְׁנָה א:] 'חֲטָאֵת'; אֵין לִי
אֵלָּא חֲטָאֵת, קִדְשִׁי קִדְשִׁים מְנִין? תְּלִמּוּד לּוֹמֵר: 'כָּל חֲטָאֵת';
קִדְשִׁים קָלִים מְנִין? תְּלִמּוּד לּוֹמֵר: 'וְכָל חֲטָאֵת' - דְּבָרִי רַבִּי עֲקִיבָא;
אִמֵּר לוֹ רַבִּי יוֹסִי הַגִּלְלִי: אֲפִילוּ אַתָּה מְרַבֵּה כָּל הַיּוֹם כּוֹלּוֹ - אִינִי
שׁוֹמֵעַ לֵךְ, אֵלָּא: אֵין לִי אֵלָּא חֲטָאֵת יַחֲדָא (דְּהָא כְּתִיב הֵן פְּרַשְׁתָּ חֲטָאֵת אֲצִל פְּרַשְׁתָּ אֲשֶׁם
וּפְרַשְׁתָּ שְׁלָמִים וְתוֹדָה, שֶׁהֵן שְׁלֵי יַחֲדִים), חֲטָאֵת צְבוּר מְנִין? - תְּלִמּוּד לּוֹמֵר: 'כָּל
חֲטָאֵת'; וְאֵין לִי אֵלָּא חֲטָאֵת זָכָר, חֲטָאֵת נִקְבָּה מְנִין? - תְּלִמּוּד לּוֹמֵר:
'וְכָל'

כְּלָפִי לִיָּא (סָתֵם חֲטָאֵת יַחֲדָא - נִקְבָּה הֵיאָ) !?
אֵלָּא הֵכִי קָאֵמֵר: 'אֵין לִי אֵלָּא חֲטָאֵת נִקְבָּה, חֲטָאֵת זָכָר מְנִין? תְּלִמּוּד
לּוֹמֵר: 'וְכָל חֲטָאֵת' .
וּסְבַר רַבִּי יוֹסִי הַגִּלְלִי הָאִי קֹרָא - לְהַכִּי הוּא דָּאֵתָא (לְחֲטָאֵת חִיצוֹנָה שֶׁנִּכְנָס
דְּמָה לַפָּנִים)? וְהַתְּנִיא [סְפָרָא צו פְּרִשָּׁה ג פֶּרֶק ח מִשְׁנָה ח:] רַבִּי יוֹסִי הַגִּלְלִי אֹמֵר: [לְפָנֶיךָ
שְׁמַע צו] (וְלֹא גְרִסִּין 'לְפִי שְׁמַעֲנִין') / (וְאִדְרַבְנָן פְּלִיג בְּתוֹרַת כְּהִנִּים, דְּמוֹקְמִין לִיה לִיפְסוּל חֲטָאֵת חִיצוֹנָה
שֶׁנִּכְנָס דְּמָה לַפָּנִים, וְאִמֵּר לְהוּ:) כָּל הַעֲנִין כּוֹלּוֹ אִינוּ מְדַבֵּר אֵלָּא בְּפָרִים הַנִּשְׂרָפִים
וְשַׁעֲרֵי הַנִּשְׂרָפִים (אֵין הַמְקָרָא מְדַבֵּר אֵלָּא בְּפָנִימִיּוֹת: שְׁדָמָם נִכְנָס לַפָּנִים מִצּוּה) : לְשֶׁרֹף
פְּסוּלִיָּהּ אֲבִית הַבִּירָה (וְאִמֵּר קֹרָא שֶׁאִם אִירַע בָּהֶן פְּסוּל - יִשְׂרְפוּ אֲבִית הַבִּירָה בַּעֲזָרָה וְלֹא חוּץ לְשֶׁלֶשׁ
מַחֲנוֹת כְּמִצְוֹתָן, כְּדֻכְתִּיב בְּהָאִי קֹרָא (וִיקָרָא ו.כג.) [וְכָל חֲטָאֵת אֲשֶׁר יוּבָא מִדְּמָה אֵל אֶהֱל מוֹעֵד לְכַפֵּר] בְּקֹדֶשׁ [לֹא תֹאכַל] בָּאֵשׁ
תִּשְׂרֹף: שְׁתָּהָא שְׂרִיפְתָּהּ בְּקֹדֶשׁ), וְלַעֲמוּד בְּלֹא תַעֲשֶׂה עַל אֲכִילָתוֹ (וְלִיתָן לֹא תַעֲשֶׂה עַל אֲכִילָתוֹ,
בֵּין כְּשֶׁרִין בֵּין פְּסוּלִין, כְּדֻכְתִּיב (שֶׁם) לֹא תֹאכַל: דְּבַמְקוֹמָן לֹא נֹאמֵר לֹא עַל אֲכִילָתוֹ, וְכָתְבוּ כֹאן) .

אמרו לו : (לדבריו), **חטאת** (החיצונית) **שנכנס דמה לפני ולפנים מנין** (שנפסלה) ?

אמר להם : (כתיב גבי שעיר החטאת ששרפו בני אהרן, וקאמר להו משה) (ויקרא י"ח) **הן לא הובא** [את דמה אל הקדש פנימה - אכול תאכלו אתה בקדש כאשר צוית] (הא הובא - בדין שרפוה) ! ?
לדבריו דרבי עקיבא (דמוקי ליה בהכי, ומרבה והולך שאר קדשי קדשים) **קאמר** (דאין לו לרבות בו אלא חטאת) .

משנה :

חטאת שקבל דמה בשני כוסות : יצא אחד מהן לחוץ (חוץ לעזרה) - **הפנימי כשר** (ונותן ממנו מתנותיו, והקרבת עולה לו) ;
נכנס אחד מהם לפנים (להיכל) : **רבי יוסי הגלילי מכשיר בחיצון** (לתת ממנו מתנותיו והקרבת כשר) , **וחכמים פוסלין** . (וטעמיהו מפרש בגמרא) .
אמר רבי יוסי הגלילי : מה אם במקום שהמחשבה פוסלת : **בחוץ** (כלומר: מה בחוץ שהוא מקום שהמחשבה פוסלת בו: אם חישב בשחיטה על מנת לזרוק דמה בחוץ - פסול) - **לא עשה** (אצל מוציא מקצת הדם בחוץ) **את המשויר** (בפנים) **כיוצא** (כדאמרינו: הפנימי כשר; וטעמא ילפינן בגמרא) , **מקום שאין המחשבה פוסלת : בפנים** (כלומר: היכל, שהוא מקום שאין מחשבה פוסלת בפנים: שאם שחט על מנת ליתן את הניתנין בחוץ בפנים - כשר, כדאמרינן בפרק 'כל הפסולין' (לעיל ד:): 'אינו דין כו') - **אינו דין שלא נעשה את המשויר כנכנס ! ?**
נכנס לכפר - אף על פי שלא כפר - פסול , **דברי רבי אליעזר ;**
רבי שמעון אומר : עד שיכפר (בהיכל) .
רבי יהודה אומר : אם הכניס שוגג - **כשר** .
כל הדמים פסולין שנתנו על גבי המזבח - לא הרצה הציץ אלא על הטמא : שהציץ מרצה על הטמא , **ואינו מרצה על היוצא** (דאמרינן בפרק שני (לעיל כג:): 'הא אינו נושא אלא עון טמא'; ואף על גב דפסולין שעלו לא ירדו - ארצויי מיהא לא מרצו) .

גמרא :

תניא [דומה לתוספתא זבחים (קרבנות) פ"ח מ"יב; ספרא צו פרשתא ג פרק ח משנה ב] : **אמר רבי יוסי הגלילי :** **קל וחומר : ומה במקום שמחשבה פוסלת : בחוץ - לא פסל דם שבחוץ את שבפנים** (אם הוציא אחד מן הכוסות - השני כשר) , **מקום שאין מחשבה פוסלת : בפנים - אינו דין שלא יפסול דם שבפנים את שבחוץ ! ?**
אמרו לו : **הרי הוא אומר** (ויקרא ו,כג) [וכל חטאת] **אשר יובא מִדָּמָה** [אל אהל מועד לכפר בקדש לא תִּאָכַל באש תשרף] - **אפילו מקצת דמה** (מדלא כתיב 'את דמה'; ורבי יוסי הגלילי לטעמיה, דאמר: האי קרא - בחטאות הפנימיות כתיב, ופסול דחיצונה שנכנס דמה לפניו: מהן לא הובא את דמה, וההוא - כוליה משמע) !

[ספרא צו פרשתא ג פרק ח, משנה ג] **אמר להם :** **קל וחומר ליוצא מעתה** (מהשתא דאוקימתון האי קרא להכי) : **ומה במקום שאין מחשבה פוסלת : בפנים - פוסל דם שבפנים את שבחוץ, מקום שמחשבה פוסלת : בחוץ - אינו דין שיפסול דם שבחוץ את שבפנים ! ?**

אמרו לו : **הרי הוא אומר 'אשר יובא' : הנכנס פוסל, ואין היוצא פוסל** (הנכנס פוסל את המשויר ואין היוצא פוסל את המשויר, ד'מִדָּמָה' - מיעוטא הוא: דמה של מובאת ולא דמה של יוצאת) !

ותהא מחשבה בפנים פוסלת מקל וחומר (הש"ס קבעי לה, ולא גרס לה בתורת כהנים במילתיה דרבי יוסי הגלילי, דהא לדידיה נמי איכא למיבעי) : **ומה במקום שלא פסל דם שבחוץ את שבפנים - מחשבה פוסלת בחוץ, מקום שפסל דם שבפנים את דם שבחוץ - אינו דין שתהא מחשבה פוסלת בפנים ! ?**
הרי הוא אומר (במחשבת חוץ למקומו) (ויקרא ו,יז) [והנותר מבשר הזבח] **ביום השלישי** [באש ישרף] (דמוקינן בפרק שני (לעיל דף כח): 'תניהו לענין חוץ למקומו'; ולהכי נקיט לה בלשון 'שלישי': דאין מחשבת מקום פוסלת אלא אם כן משולש בדם ובשר ואימורין, כגון חוץ לעזרה, שבשעת היתר הבמות מצויין שלשתן בו, לאפוקי מחשבת הכנסה: דלאו מקום בשר ואימורין הוא)

(זבחים פב, ב)

מקום שיהא משולש: בדם, בבשר, באימורים .

ולא תהא מחשבה (מחשבת חוץ למקומו) פוסלת בחוץ מקל וחומר (מחשבת הכנסה): ומה מקום שפסל דם שבפנים את שבחוץ - אין מחשבה פוסלת בפנים, מקום שלא פסל דם שבחוץ את שבפנים - אינו דין שלא יהא פוסל מחשבה בחוץ?

תלמוד לומר: 'שלישי' - חוץ לזמנו 'פיגול' - חוץ למקומו (דאיכא דמפיק לתרוייהו מקרא אריכא דפרשת 'צו', והאי דפרשת 'קדושים תהיו' מיבעי ליה כדפרישית: מקום משולש).

בשר [היוצא לחוץ - פסול] (מ'ובשר בשדה' נפקא לן, לקמן), הנכנס לפנים - כשר; שיהא בדין שפסול: ומה במקום שלא פסל דם שבחוץ את שבפנים, בשר היוצא לחוץ פסול, מקום שפסל דם שבפנים את שבחוץ - בשר הנכנס בפנים אינו דין שיפסול!!

הרי הוא אומר 'מדמה': דמה ולא בשר (דתרי דמה' כתיב: (ויקרא ו,כג) 'אשר יובא מדמה' ו- 'הן לא הובא את דמה': חד למעוטי בשר).

קל וחומר (לבשר היוצא) מעתה (שלא יפסל): ומה במקום שפסל דם שבפנים את שבחוץ - בשר הנכנס לפנים כשר, מקום שלא פסל דם שבחוץ את שבפנים - בשר היוצא לחוץ אינו דין שכשר!!

הרי הוא אומר (שמות כב,ל) [ואנשי קדש תהיו לן] ובשר בשדה טרפה לא תאכלו [לכלב תשלכון אתו]: כיון שיצא בשר חוץ למחיצתו - נאסר ('בשדה' - בלא מחיצות משמע, ודריש ליה לכל הבשר שטענו מחיצה - טריפה הוא ביוצא, ולא תאכל; ודם היוצא - קל וחומר מבשר אתי; ועוד נפקא לן מ'הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה' (ויקרא י,יח); אמר להן: שמא הכנסתם לפנינו? אמרו לו הן לא הובא את דמה אל הקדש; שמא חוץ למחיצתה יצתה? אמרו לו: פנימה היתה; הכי דרשינן ליה לקמן בפרק טבול יום (ויקרא י,יח)).

תנו רבנן: (ויקרא י,יח) [הן לא הובא את דמה אל הקדש] פנימה [אכול תאכלו אתה בקדש כאשר צוית] - אין לי אלא פנימה (שנכנס דמה לפני ולפנים), היכל מניין? תלמוד לומר: אל הקדש פנימה;

ויאמר 'קודש' ואל יאמר 'פנימה'!!

אמר רבה: בא זה ולימד על זה (דאי כתב קדש ולא כתב פנימה- הייתי אומר קדש זה לפני ולפנים; בא 'פנימה' שהוא מיותר ולימד על 'קדש' שהוא היכל), מיד דהוה א'תושב' 'ושכיר', דתניא (ספרא אמור פרשת ד פרק ד משנה יז, בשנויים): (וכל זר לא יאכל קדש) תושב כהן ושכיר לא יאכל קדש (ויקרא כב,יז) 'תושב' - זה קנוי קניין עולם (נרצע: שמיושב אצלו עד היובל); 'שכיר' - זה קנוי קניין שנים (עבד עברי: שעתיד לצאת בשביעית);

יאמר 'תושב' ואל יאמר 'שכיר', ואני אומר קנוי קניין עולם אינו אוכל (בתרומה, שאין גופו קנוי לכהן), קנוי קניין שנים לא כל שכן!

אילו כן הייתי אומר 'תושב' - זה קנוי קניין שנים, אבל קנוי קניין עולם יהא אוכל! בא שכיר ולימד על 'תושב' שזה קנוי קניין עולם וזה קנוי קניין שנים, ואינו אוכל.

אמר ליה אביי: בשלמא התם (איכא למימר בשני מקראות סתומים 'בא זה ולימד על זה'), תרי גופי נינהו (אין אזהרתו של זה כמשמעו של זה, וכל אחד מלמד על עצמו), ואף על גב דהוה ליה לקרא למכתב 'נרצע לא יאכל' (ואי משום דאיכא למפרך: נכתוב 'נרצע' בהדיא, ולא נבעי שכיר?), ואידך אתי בקל וחומר (כלומר: לא משום דמשמעות הוא, אלא משום דאתי בקל וחומר, ואיכא לשנויי) - מילתא דאתי בק"ו טרח וכתב לה קרא! (השתא דסתימי - כל שכן דשפיר שנינן 'בא זה ולימד על זה') אלא הכא - כיון <דאיכא> דאיפסל בהיכל <הכא> לפני ולפנים מאי בעי (דאזהרת לפני ולפנים בכלל 'היכל' היא: דהא לא יכנס לה אלא דרך היכל - אין כאן אלא פסול היכל, וכיון דמהיכל איפסיל ליה - לפני ולפנים מאי בעי הכא למיפסל? הרי פסול ועומד! והיה לו לפרש היכל ולשתוק, שלא ישנה מקרא של חנם שאינו מלמד כלום)?

אלא אמר אביי: לא נצרכא (האי 'פנימה') אלא לדרך משופש (שלא כדרכו, כגון דרך גגין ועליות בית המקדש, בלולין; דהשתא הוצרך ללמד על עצמו; ואי משום דאתי בק"ו - אפילו הכי טרח וכתב לה קרא; ו'משופש' = עקום; כך שמו במנחות ב'הקומץ רבה' (דף כז:)).

אמר ליה רבא: והא 'הבאה' כתיב ביה (ומשמע דלא מיפסיל אלא דרך הבאה)?

אלא אמר רבא: כל מיד דחשיב עליה לפני ולפנים לא מיפסל בהיכל (לעולם דעייליה דרך פתחים, ואשמועינן קרא: דהיכא דחשיב עליה מתחילתו להכניסו לפני ולפנים, ותחילת הבאתו להיכל - על מנת פנים היה, לא מיפסיל עד דמטי לפניו, ואם החזירו לחוץ - כשר).

בעי רבא: פר העלם דבר של צבור (שמצות כפרתו בהיכל והכניסו לפני ולפנים) ושעיר עבודת כוכבים שהכניס דמן לפני ולפנים – מהו? מי אמרינן 'אל הקודש פנימה': כל היכא דקרינן 'אל הקודש' (מי אמרינן כל היכא דקרינן ביה פסול דאל הקדש, כגון בחטאות החיצונות) קרינן ליה 'פנימה' (קרינא ביה פסול ד'פנימה', דהא כי הדדי כתיבי), כל היכא דלא קרינן 'אל הקודש' לא קרינן 'פנימה' או דלמא שלא במקומן הוא (והוא 'הכנסה' ומיפסיל)? ואם תימצי לומר שלא במקומן הוא – פר ושעיר של יום הכיפורים שהזה מדמן על הבדים והוציאן להיכל (להזות על הפרכת כמשפטן) והכניסן = מהו? מי אמרינן מקומן הוא (שהרי הוזקקו לשם תחילתן)? או דלמא הואיל ונפק – נפק (כיון דנפק בעשיית כל מצותו – נפיק ליה לגמרי, והוה ליה שלא מקומו)? ואם תימצי לומר הואיל ונפק נפק – הזה מדמן על הפרכת

(זבחים פג, א)

והוציאן למזבח (להזות שבע על טיהרו ומתן ארבע על קרנותיו, כדכתיב [ויקרא טז, יח] 'ויצא אל המזבח אשר לפני' וכפר עליו' ותנן: 'זה מזבח הזהב' – בפרק 'הוציאן לו' (יומא פ"ה מ"ו; דף נח:) ואמרינן התם דלהכי כתיב 'ויצא' – עד דנפיק מכוליה מזבח: שלא יעמוד בין המזבח ולפרכת בשעת מתנות המזבח, אלא בין המזבח לפתח לצד המזרח) והכניסן – מהו? הכא ודאי חד מקום הוא (שאין הפסק ביניהם, ולא הויא הכנסה שלא במקומה)? או [דילמא] 'יציאה' קרינא ביה (רחמנא שויה שני מקומות כדכתיב ביה יציאה)? תיקו.

נכנס לכפר [אף על פי שלא כפר – פסול, דברי רבי אליעזר; רבי שמעון אומר: עד שיכפר]:

תניא (הכי גרסינן בתורת כהנים [נפרא צו פרשתא ג פרק ח משנה ד]): **רבי אליעזר אומר: נאמר כאן לכפר בקודש** [ויקרא ו, כג: וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל באש תשרף] ונאמר להלן (ויקרא טז, יז) **וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקדש** [עד צאתו וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל]; **מה להלן בשלא כיפר – אף כאן בשלא כיפר** (רבי אליעזר יליף 'לכפר' ד'אשר יובא מדמה לכפר' מ'וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר' ומזהיר שפורשין מן ההיכל בשעת הקטרה: מה להלן 'בבואו לכפר' משמע מתחילת ביאת המכפר הוזהרו חביריו לפרוש – הילכך כתיב 'לכפר' – ועדיין לא כיפר משמע, אף אשר יובא מדמה לכפר – מתחילת הבאתה על מנת לכפר משמע שנפסל, הילכך: 'אף על פי שלא כיפר');

רבי שמעון אומר: נאמר כאן לכפר [בקדש] [ויקרא ו, כג: וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל באש תשרף] ונאמר להלן (ויקרא טז, כז) **ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא את דמם לכפר [בקדש] יוציא אל מחוץ למחנה ושרפו באש את ערתם ואת בשרם ואת פרשם]; מה להלן בשכיפר** (דהא שריפה – בתר כפרה היא) – **אף כאן בשכיפר**. במאי קמיפלגי? **מר סבר: דנין חוץ מחוץ** (רבי אליעזר סבר דנין חוץ מחוץ: דם חטאת החיצונה שהכתוב מלמדך שתעמוד בחוץ ולא יכניסוהו לפניך – מאדם זה שהכתוב מזהירו שיעמוד בחוץ), ואין דנין חוץ מבפנים (מפר יום הכפורים, שהבאתה כמצותה: לפניך); **ומר סבר: דנין בהמה בהמה** (חטאת חיצונה מחטאת פנימית), ואין דנין בהמה מאדם.

רבי יהודה אומר [אם הכניס שוגג – כשר]:

הא מזיד פסול; בשכיפר (וכרבי שמעון סבירא ליה) – או (אפילו) בשלא כיפר (וכרבי אליעזר)?

אמר רבי ירמיה: (הכי גרסינן בתורת כהנים [נפרא אחרי מות פרשה ה משנה ד, בשנויים]): **משמע שנאמר** (ויקרא טז, כז) **ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא את דמם לכפר בקודש** [ויצא אל מחוץ למחנה ושרפו באש את ערתם ואת בשרם ואת פרשם] – **מה תלמוד לומר: (ויקרא טז, כח) והשורף אתם יכבס בגדיו ורחץ את בשרו במים ואחרי כן יבוא אל המחנה]** **מה תלמוד לומר 'והשורף'?** לגופיה איצטריך (דמשמע דמביעי ליה 'מה ת"ל והשורף' – היינו דקפריך: 'מה תלמוד לומר' הא לגופיה איצטריך: ללמדך שהשורפן מטמא בגדים)?! **אלא:**

מה תלמוד לומר 'חטאת' 'חטאת' 'חטאת' (א' חטאת' חטאת' תרי זימני מהדר) [ויקרא טז, כז] **ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא את דמם לכפר בקדש יוציא אל מחוץ למחנה ושרפו באש את ערתם ואת בשרם ואת פרשם]**? לפי שלא למדנו אלא לפר ושעיר של יום הכפורים שנשרפין אכית הדשן (כדי נסבה, דהא עיקר על שפך הדשן ישרף – בפר העלם דבר כתיב! אלא משום דמטמא בגדים

נקט לה, דלא כתיב בהו) **מטמאין בגדים, שאר נשרפין מניין? תלמוד לומר:**
'חטאת' 'חטאת' - דברי רבי יהודה;
רבי מאיר [בתורת כהנים: רבי] **אומר: אינו צריך: הרי הוא אומר 'ואת**
פר החטאת ואת שעיר החטאת [אשר הובא את דמם לכפר בקודש יוציא אל מחוץ למחנה ושרפו באש את ערתם
ואת בשרם ואת פרשם] - שאין תלמוד לומר 'לכפר' מה תלמוד לומר 'לכפר'?
לימד על כל המתכפרים שהשורפן מטמא בגדים (אינו צריך ללמד מ'חטאת' 'חטאת',
דממשמעו דקרא נפקא: דתלי טעמא דטומאת בגדים משום דהובא את דמה לכפר; למדנו שכל הפנימים - השורפם
מטמא בגדים: שלא היה לו לכתוב ואשר הובא וגו' אלא ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת וגו') ;
ורבי יהודה?
'לכפר' לא משמע ליה; מאי טעמא (לא נפקא ליה לרבי יהודה מ'לכפר') ? - **לאו משום**
דמיבעיא ליה (דמפיק ליה להאי 'לכפר') **לגזירה שוה** (לגזירה שוה דרבי שמעון: ללמד על
דמים החיצונים שנכנס דמם לפנים - שאין פסול אלא אם כן כיפר, כרבי שמעון, ולא משום דתלי טעמא דשריפה
ב'הובא את דמן? הילכך איצטריך 'חטאת' 'חטאת' לרבות שאר הפנימיות) ?

הדרן עלך כל הזבחים שנתערבו